

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет

18105 Ниш • Ћирила и Методија 2 • Пош. факс 91
Телефон-центра: (018) 514-312
Деканат: 514-311 • Факс: 514-310
имејл: info@filfak.ni.ac.rs

University of Niš
Faculty of Philosophy

18105 Niš • Ćirila i Metodija 2 • P.O. Box 91
Phone: +381 18 514312
Dean's office: +381 18 514311 • Fax: +381 18 514310
e-mail: info@filfak.ni.ac.rs

**ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ
СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА –
ДОКТОРСКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
СОЦИОЛОГИЈЕ
2019/2020.**

Ниш, јул 2020.

САДРЖАЈ

I ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА

1. [Стандард 4: Квалитет студијског програма](#)
2. [Стандард 5: Квалитет наставног процеса](#)
3. [Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника](#)
4. [Стандард 8: Квалитет студената](#)
5. [Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса](#)
6. [Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке](#)
7. [Стандард 11: Квалитет простора и опреме](#)
8. [Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета](#)
9. [Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета](#)

II ТАБЕЛЕ И ПРИЛОЗИ

1. [Списак табела и прилога уз Извештај о самовредновању](#)

I ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Завршетком трећег нивоа студија – докторских академских студија код студената се развија квалификација за рад који подразумева висок стандард научне компетентности, односно они:

- поседују продубљена академска знања унутар једног уско-специјализованог подручја у области студија, темељно владају литературом и показују свеобухватно разумевање научних метода и техника примењивих на сопствено истраживање;
- упознају истраживачке границе дисциплине коју изучавају као и примарне и важне трендове из научне и социјалне перспективе, прате најновија научна достигнућа у области студија;
- показују оригиналност у примени усвојених знања уз практично разумевање примене истраживања и испитивања у креирању и интерпретирању знања у области студирања;
- развијају способност критичке евалуације савремених истраживања, истраживачких техника и уопште истраживачке методологије;
- демонстрирају самоусмереност и оригиналност у суочавању са проблемима и решавању истих;
- учествују у планирању и реализацији различитих облика наставе и самостално изводе наставу на терцијалном нивоу образовања;
- самостално планирају и реализују истраживања, решавају теоријске и практичне проблеме у области студија применом научне методологије;
- независно и слободно осмишљавају, планирају и реализују сложене научно-истраживачке пројекте и партиципирају у регионалним и међународним пројектима;
- унапређују постојећа знања, доприносе развоју и имплементацији нових знања, теорија, метода, тумачења и форми;
- критички процењују свој научни и академски рад, промишљања и закључе са професионалног, академског и етичког аспекта, поштујући високе стандарде у погледу академског интегритета, академске етике и добре научне праксе;
- развијају и унапређују вештине усменог излагања и писања научног рада, идеје и резултате свог рада представљају широј академској заједници и друштву у целини.

Филозофски факултет у Нишу и Департман за социологију као реализатор Студијског програма докторских академских студија социологије, посвећени су развоју, праћењу остварених резултата и иновирању студијског програма у циљу остваривања и одржавања квалитета образовног процеса и усклађености исхода образовања са развојем социологије као науке и професије и новим научним достигнућима.

Формално-правна процедура за одобравање студијског програма на Факултету и Универзитету јасно је дефинисана и састоји се од четири фазе. У првој фази наставници и сарадници департмана припремају предлог студијског програма који усваја Веће департмана и прослеђује надлежним телима Факултета. У другој фази Наставно-научно веће Факултета разматра предлог студијског програма, утврђује коначни предлог програма, одобрава га и прослеђује надлежним телима Универзитета. У трећој фази чланови Научно-стручног већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Нишу разматрају предлог програма и своје мишљење упућују Сенату универзитета. У последњој фази Сенат Универзитета у Нишу доноси коначну одлуку о усвајању студијског програма, евентуалним изменама и допунама. Иста процедура се спроводи и приликом допуна или измена већ акредитованих студијских програма.

Реализација Студијског програма докторских академских студија социологије започела је акредитацијом Студијског програма 2008. ([уверење број 612-00-662/2008-04 од 18.12.2008.](#)) године (настављајући традицију магистарских студија и израде доктората из области социологије на Филозофском факултету Универзитета у Нишу. Садашњи студијски програм акредитован је 2015. године ([уверење број 612-00-00676/2013-04 од 23.10.2015.](#)). Образовно-научно поље је друштвено-хуманистичке науке, а према листи коју је усвојио Национални савет научна област је социолошке науке.

Предуслови за успешну реализацију студијског програма и остваривање квалитета студија стварају се применом препорука екстерних експерата као и Комисије за унапређење квалитета Филозофског факултета која делује унутар истоименог Центра. На нивоу Факултета спроводи се евалуација наставе на свим студијским програмима два пута у току школске године и самоевалуација установе и свих студијских програма сваке треће године ([Прилог 4.1 – Извештај о резултатима самовредновања](#); [Прилог 4.2 – План самовредновања](#)).

По већ описаној формално-правној процедури постоји могућност измена и допуна студијског програма које треба да омогуће: иновирање садржаја програма на основу најновијих научних достигнућа и методичких принципа, повећање изборности увођењем нових изборних предмета, увођење нових изборних предмета којима се побољшава квалитет студија, промену распореда предмета по

семестрима, промену спецификације предмета, проширивање листе изборних курсева страних језика.

Исходи образовања у оквиру Студијског програма докторских академских студија социологије произилазе из циљева образовања, а заснивају се на исходима учења, односно знањима, вештинама и ставовима као специфично мерљивим достигнућима. Након завршених ДАС Социологије докторанд поседује следеће компетенције:

- Способност аутономног истраживачког рада у области социологије.
- Висок степен аутономије у стицању знања и потпуно овладавање процесом учења.
- Способност преношења знања.
- Способност представљања резултата пројекта/истраживања, указивањем на методе и основну линију аргументације, специјалистима и неспецијализованој публици, коришћењем одговарајућих техника.
- Способност решавања проблема и иновације у стручном и академском раду у комплексним, непознатим и непредвидљивим ситуацијама.
- Способност решавања проблемских ситуација у којима долази до изражаја структурна и институционална међуповезаност различитих области друштвеног деловања.
- Способност решавања проблемских ситуација интеграцијом знања из различитих извора.
- Способност стратешког планирања у различитим областима друштвеног живота.
- Способност анализирања и промишљања социјалних норми и односа и разумевање механизма њихове промене.
- Способност оперативне интеракције у управљању променом у комплексном окружењу.
- Способност креативног реаговања на друштвене, научне и етичке проблеме који искрсавају у професионалној и академској делатности.

Исходи учења на индивидуалним предметима усаглашени су са исходима учења на студијском програму. Исходи учења се базирају на дескрипторима квалификација за трећи ниво високог образовања у научној области социологија, као и на одговарајућем европском нивоу квалификација. Сагласно општем услову о савремености и међународној усаглашености са савременим светским токовима, Студијски програм докторских академских студија социологије је, у великом проценту (минимум 70%) упоредив и уклађен формално и структурно са три целокупна програма акредитована у иностраним високошколским установама.

Усклађеност Студијског програма докторских академских студија социологије са програмима акредитованим у иностраним високошколским установама

Усклађеност	Web адреса
Филозофски факултет Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za sociologiju	http://www.ffzg.hr/socio/DSS2007/Nastava.htm
Карлов универзитет у Прагу	www.fsv.cuni.cz
University of Edinburgh	www.sps.ed.ac.uk

Докторске студије социологије трају 3 године, 180 ЕСПБ бодова. Стручни, академски, односно научни назив који се стиче након завршених студија јесте доктор социолошких наука. Докторске студије могу уписати сва лица са: завршеним дипломским академским студијама социологије и других сродних научних дисциплина из области друштвених и хуманистичких наука са освојеним најмање 300 ЕСПБ бодова и просечном оценом најмање 8; завршеним студијама за стицање VII-1 степена стручне спреме са просечном оценом најмање 8; уписаним последипломским студијама по старом закону, који су претходне студије завршили са просечном оценом најмање 8. Упис се може условити претходно положеним пријемним испитом, односно испитом за проверу способности. О пријему кандидата одлучује Веће докторских студија. Програм садржи основне и изборне предмете.

Студијски програм докторских студија обухвата активну наставу и израду докторске дисертације. Наставу изводе наставници Филозофског факултета у Нишу. Студенти похађају наставу која је организована у семестрима, са недељним фондом од 20 часова.

Активна настава се дели на две категорије: предавања и студијски истраживачки рад. Укупни број часова активне наставе на свакој години студија је 600. Студијски истраживачки рад обухвата све облике наставе који су у функцији непосредног оспособљавања студента за истраживање, писање научних радова и израду докторске дисертације.

За сваки предмет је исказан број ЕСПБ бодова. Завршни рад на докторским студијама из социологије је предвиђен и његова бодовна вредност је 40 ЕСПБ. Предуслови за упис сваког предмета или групе предмета су предвиђени оквирним садржајем сваког предмета посебно. У договору са ментором студент бира са листе понуђених предмета оне предмете који су тематски повезани са темом његове докторске тезе. Студенти могу као изборне предмете одабрати и предмете у оквиру других докторских студија у складу са предметном оријентацијом

дисертације, што се утврђује у разговору докторанта са ментором у складу са његовим инструкцијама.

Активну наставу у завршној години студија чини студијски истраживачки рад који је непосредно у функцији израде докторске дисертације.

Студијски програм Докторских академских студија социологије траје три године и има 14 предмета: седам обавезних предмета и седам изборних предмета (седам предмета су двосеместрална, а седам предмета су једносеместрална). Распоред предмета на студијском програму Докторских академских студија социологије: у првој години – четири обавезна предмета (од којих је један Израда пројекта истраживања) и два изборна предмета, а у другој години: три изборна предмета и два обавезна. У трећој години предвиђена су два обавезна предмета која се односе на истраживање за докторску тезу у петом семестру и израда и одбрана завршног рада (докторске тезе) у шестом семестру.

Имајући у виду да је сврха студијског програма докторских студија развој науке, критичког мишљења и образовање кадрова оспособљених да самостално спроводе оригинална и научно релевантна истраживања која доприносе општем развоју друштва и критички процењују истраживања других наука и научника, сврха докторских студија социологије јесте:

- оспособљавање кандидата за самостални, научно-истраживачки рад у социологији и то, како у области теоријских, тако и апликативних истраживања;
- развијање критичког мишљења о процесима и актерима функционисања друштва и друштвених промена;
- пружање могућности студентима да кроз значајан број изборних курсева пронађу своја посебна социолошка интересовања;
- продубљивање знања из посебних социолошких проблема за које студенти искажу интересовање;
- оспособљавање студената за коришћење, интерпретирање и критику достигнућа других комплементарних друштвених наука;
- развијање способности за тимски рад и учешће у интердисциплинарним истраживањима;
- развијање способности за педагошки рад на највишим нивоима образовања у области социологије (на универзитетском нивоу и у научним институтима).

Имајући у виду стечена знања и способности, свршени студенти Докторских академских студија социологије могу се професионално бавити: а) теоријским и емпиријским истраживањима у области друштвених наука и б) образовно-просветним делатностима у вишим и високим школама, факултетима и научним институтима. Поред тога, свршени докторанти могу да раде у: а) државним

органима; б) сфери привреде – у државним и приватним компанијама; в) институцијама за пружање социјалне заштите; г) културним институцијама; д) политичким партијама; ђ) медијима; е) истраживачи у агенцијама за испитивање јавног мњења; односно свуда где је потребна стручна социолошка експертиза.

Циљеви Студијског програма докторских академских студија социологије обухватају стицање општих способности и предметно-специфичних компетенција које би требало да допринесу развоју науке и критичког мишљења.

Осим општих способности који укључују способност аналитичког и синтетичког начина мишљења и способности поређења; способност критичке процене аргумената и евиденције, способност за примену знања у пракси, способност комуникације и тимског рада и развијене професионалне етике; и три групе предметно специфичних компетенција (аналитичких, истраживачких и педагошких), свршени студенти докторских студија социологије морају стећи способности за самостални, научно-истраживачки рад у социологији, способност критичког мишљења о процесима и актерима функционисања друштва и друштвених промена; темељно познавање појединих социолошких проблема и одређених посебно-социолошких дисциплина (у складу са њиховим интересовањима), способност за коришћење, интерпретирање и критику достигнућа других комплементарних друштвених наука и способност за педагошки рад на највишим нивоима образовања у области социологије.

Способности које се стичу на овом нивоу студија социологије првенствено се испољавају као способност за самостално вођење оригиналних и релевантних научних истраживања у области друштвених феномена и педагошки рад у преношењу знања и вештина високог нивоа комплексности.

Структура и садржај Студијског програма основних докторских студија социологије у складу су са одговарајућим одредбама [Закона о високом образовању](#), [Статута Универзитета у Нишу](#) и [Статута Филозофског факултета у Нишу](#). Полазећи од [Правилника о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма](#) урађен је на нивоу Факултета [Правилник о докторским академским студијама](#) којим су дефинисани облици наставе, организација студија, напредовање студената, упис у вишу годину студија, провера знања и оцењивање студената на испиту, завршни рад и друга питања везана за наставу на Филозофском факултету. Поступак пријаве, израде и одбране докторске дисертације се одређује општим актом високошколске установе ([Правилник о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације](#))

Поред тога, *Стратегија обезбеђења квалитета* у области која се односи на студијске програме истиче усаглашености студијских програма са: стандардима

Националног савета, регионалним и европским програмима, савременим научним достигнућима у области студија, исхода образовања и учења са компетенцијама сходно Закону о националном оквиру квалификација РС, радног оптерећења студената.

Анализа структуре Студијског програма докторских академских студија социологије, анализа спецификације наставних предмета као и правила и процедура по којима се реализује настава показује да они испуњавају све нужне стандарде њиховог квалитета:

- студијски програм садржи све законом предвиђене елементе;
- научно је утемељен и прати савремена достигнућа социологије као науке и професије;
- има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему – образовање студената за професију социолога конципирано је тако да их оспособљава да разумеју и објасне друштво из угла најсавременијих социолошких теорија и знања;
- дефинисана сврха и улога Студијског програма конципирана је с обзиром на комплексност социологије као теоријско-емпиријске и примењене дисциплине и усклађена са основним задацима и циљевима Филозофског факултета у Нишу;
- циљеви Студијског програма су јасно и експлицитно дефинисани и усклађени су са задацима и циљевима Факултета;
- осим општих способности који укључују способност аналитичког и синтетичког начина мишљења и способности поређења; способност критичке процене аргумената и евиденције, способност за примену знања у пракси, способност комуникације и тимског рада и развијене професионалне етике; и три групе предметно специфичних компетенција (аналитичких, истраживачких и педагошких), свршени студенти докторских студија социологије морају стећи способности за самостални, научно-истраживачки рад у социологији, способност критичког мишљења о процесима и актерима функционисања друштва и друштвених промена; темељно познавање појединих социолошких проблема и одређених посебно-социолошких дисциплина (у складу са њиховим интересовањима), способност за коришћење, интерпретирање и критику достигнућа других комплементарних друштвених наука и способност за педагошки рад на највишим нивоима образовања у области социологије;
- Студијски програм омогућава задовољавање потреба друштва за обављање висококвалификованих послова из области социолошке експертизе у: а) државним органима; б) сфери привреде – у државним и приватним компанијама; в) институцијама за пружање социјалне заштите; г) културним

- институцијама; д) политичким партијама; ђ) штампаним и електронским медијима е) образовним институцијама свих нивоа;
- Студијским програмом је тачно дефинисана листа обавезних и изборних предмета (задовољен је услов да изборни предмети чине минимум 50% на докторским академским студијама), начин реализовања студија (предавања, студијски истраживачки рад) и потребно време за извођење појединих облика наставе; за сваки предмет и за завршни рад (тезу) исказана је бодовна вредност у складу са ЕСПБ, наведени су предуслови за упис појединих предмета, критеријуми и услови преноса бодова, као и остала питања која су важна за извођење студијског програма;
 - Студијским програмом су дефинисани, полазећи од европских стандарда: а. услови за упис студија; б. трајање студија; в. услови преласка у наредну годину – остварен одређен број ЕСПБ, у складу са [Законом о високом образовању](#); г. стицање дипломе –доктор социолошких наука, у складу са [Правилником о листи стручних, академских и научних назива](#) (Службени гласник РС, бр 30/2007, 112/2008, 71/2009 и 81/2010); д. начин студирања – креирање флексибилног профила професионалне културе кроз избор одређених предмета;
 - оцењивање студената заснива се на континуираном праћењу њиховог рада током реализације читавог курса – оцена се састоји од збира поена остварених реализацијом предиспитних обавеза и полагањем испита при чему испуњавањем предиспитних обавеза може да се стекне од 30 до 70 поена; максимални број поена на предмету је 100;
 - кадровске потребе за реализацију студијског програма су потпуно задовољене: сви наставници и сарадници запослени су на Филозофском факултету у Нишу са пуним радним временом и испуњавају законски прописане услове за позицију наставника и наставни рад. Укупан број наставника и сарадника довољан је за реализацију укупног броја часова активне наставе и њихово оптерећење је у оквиру стандарда. Сваки наставник има најмање десет референци из уже научне области из које изводи наставу на студијском програму. Већина наставника испуњавају услове за менторство.
 - Факултет обезбеђује потребне просторне, техничке, библиотечке, информатичке и људске ресурсе за подршку реализацији докторских академских студија социологије;
 - Студијски програм је флексибилан и отворен за иновативне приступе, а развој програма одвија се у складу са законском регулативом, актима Универзитета у Нишу и Филозофског факултета и кроз сарадњу наставника, сарадника, студената и руководства Факултета;
 - Студијски програм докторских академских студија социологије конципиран је тако да обезбеђује, с једне стране, ефикасност и рационалност образовног

процеса, а, са друге стране, даје широке могућности за запошљавање укључујући и друге високошколске установе у којима наши докторанди раде као наставници, даље школовање у иностранству, лично и професионално развијање студената, наставак научно-истраживачких делатности.

Усклађеност између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања остварује се тако што су спецификацијом сваког наставног предмета дефинисане методе извођења наставе оријентисане ка учењу студената и систему оцењивања који је заснован на мерењу исхода учења. Наставне методе и поступци провере знања утврђују се у односу на дефинисане исходе. Међузависност предмета одређује се предусловом, односно условљеношћу слушања и полагања појединих предмета. Појединости везане за реализацију наставе, полагање испита и систем оцењивања Филозофски факултет регулише, поред [Статута Факултета](#) и [Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту](#).

Студијски програм докторских академских студија социологије акредитован је за 10 студената чиме се стварају повољни услови за наставу усмерену ка студенту.

Важан сегмент успешне реализације студија усмерених ка студенту јесте континуирана информисаност и укљученост студената. Силабуси свих предмета доступни су на интернет страници Факултета, а наставници на почетку семестра упознају студенте са садржајем предмета, литературом, начином реализације наставе, предиспитним обавезама и начином оцењивања и вредности бодова за сваку активност. Силабусом сваког наставног предмета спецификоване су активности студената и број поена које носе. Укупан број поена на предмету укључује поене које студент стиче: а. за различите активности током наставе (дискусије, дебате...); б. извршавањем других предиспитних обавеза (семинарски радови, колоквијуми, истраживачки пројекти) и в. полагањем испита, при чему програми различитих предмета предвиђају различите начине полагања испита (писмени, усмени или њихова комбинација). Наставници и сарадници евидентирају и вреднују све активности студената на транспарентан начин, а укупна оцена изражава у којој је мери студент савладао исходе учења својим радом и ангажовањем у току семестра. Број бодова за докторску дисертацију улази у укупан број бодова потребних за завршетак докторских студија. Индивидуални рад са студентима и рад у малим групама ствара потребне предуслове за наставу усмерену ка студенту.

Табела мапирања предмета даје увид у то како су програмски исходи учења на Студијском програму докторских академских студија социологије покривени у оквиру обавезних предмета који су дефинисани програмом.

Табела мапирања предмета

Ниво студија	
Докторске академске студије	СОЦИОЛОГИЈА
Исходи учења студијског програма	Обавезни предмети
<ul style="list-style-type: none"> ○ Способност аутономног истраживачког рада у области социологије. ○ Висок степен аутономије у стицању знања и потпуно овладавање процесом учења. ○ Способност преношења знања. ○ Способност представљања резултата пројекта/ истраживања, указивањем на методе и основну линију аргументације, специјалистима и неспецијализованој публици, коришћењем одговарајућих техника. ○ Способност решавања проблема и иновације у стручном и академском раду у комплексним, непознатим и непредвидљивим ситуацијама. ○ Способност решавања проблемских ситуација у којима долази до изражаја структурна и институционална међуповезаност различитих области друштвеног деловања. ○ Способност решавања проблемских ситуација интеграцијом знања из различитих извора. ○ Способност стратешког планирања у различитим областима друштвеног живота. ○ Способност анализирања и промишљања социјалних норми и односа и разумевање механизма њихове промене. ○ Способност оперативне интеракције у управљању променом у комплексном окружењу. ○ Способност креативног реаговања на друштвене, научне и етичке проблеме који искрсавају у професионалној и академској делатности. 	
	Историја социјалних теорија
	Методологија истраживања друштвених појава
	Израда пројекта истраживања
	Савремена социологија
	Израда нацрта докторске тезе
	Истраживање за докторску тезу 1
	Истраживање за докторску тезу 2
	Истраживање за докторску тезу 3
	Израда и одбрана докторске тезе

За сваки предмет утврђен је, према јединственој методологији, број ЕСПБ бодова. Радно оптерећење студената изражено је бројем сати потребних за савладавање програма (који се рачунају по формули $1 \text{ ЕСПБ} = 25\text{--}30$ сати рада) и бројем страница обавезне литературе (обим литературе одређен је у складу са европским стандардом према коме један сат рада не сме да пређе више од 6 страница текста). На пример, за предмет који има вредност 5 ЕСПБ бодова, подразумева се оптерећење студента од 125 до 150 сати рада. То време укључује активности којима наставници директно руководе, самостални рад, припрему за проверу знања и саму проверу знања и друге активности. На пример, уколико је фонд часова предмета – 2 часа предавања и 2 часа студијског истраживачког рада

недељно, то је укупно 60 сати активне наставе у семестру. Преостало време студент ради на припреми за учешће у настави – читању литературе, изради пројеката, презентација, семинарских радова и припреми за проверу знања. Предмети укључени у курикулум ДАС социологије имају вредности од 5, 10, до 40 ЕСПБ бодова (Израда и одбрана докторске тезе). Уколико то желимо да покажемо на конкретном примеру, можемо да прикажемо расподелу рада студента из предмета Религија и савремени друштвени процеси која носи 10 ЕСПБ: 30 часова предавања и 30 часова студијског истраживачког рада = 60 сати рада; рад на изради семинарског рада – 30 сати, рад на уџбеничкој и широј литератури –160 сати, што чини укупно 250 сати, што одговара вредности 10 ЕСПБ бодова.

Како је један од сегмената обезбеђења квалитета и контрола радног оптерећења студената, спроводи се анализа радног оптерећења студената у односу на ЕСПБ бодове које носи сваки појединачни предмет из студијских програма. Рађена је квантитативна процена оптерећења студената анализирањем силабуса. Поред тога, анализирају се резултати анкетања студената (која се спровode сваке године) на питања о радном оптерећењу ([Прилог 4.1](#)). Квантитативни индикатори квалитета студијских програма одређују се и на бази података из службене евиденције: подаци о укупном броју уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године, број и проценат дипломираних студената у односу на број уписаних у претходне 3 школске године унутар акредитованог студијског програма, те просечно трајање студија у претходне три школске године ([Табела 4.1](#); [Табела 4.2](#); [Табела 4.3](#)). Подаци приказани у табелама указују на побољшање ефикасности студија, али такође и на простор за даљи рад на иновирању и побољшању студијског програма у циљу смањења просечне дужине студирања.

Наставници и студенти упознати су са захтевима које мора да испуни докторска теза. Спецификација предмета дефинише циљеве, очекиване исходе, формалне захтеве, методологију израде тезе, структуру тезе и начин оцењивања. Захтеви које треба да испуни докторска теза, услови и процедуре неопходни за завршетак студија, јасно су утврђени и доступни јавности (укључујући и електронску форму) и усклађени су са циљевима, садржајем и обимом студијског програма, што је ближе одређено [Статутом](#) Факултета, као и [Правилником о докторским академским студијама](#) и [Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације](#).

У оквиру реализације Студијског програма докторских академских студија социологије настоји се да се, кроз различите облике активности, одржи контакт са свршеним студентима и прати њихов професионални развој (учешће свршених студената на научним конференцијама које организује Департман за социологију, сарадња у научном часопису Департмана). Кроз учешће у раду професионалног

удружења социолога Србије и сарадњу са одељењима за социологију на другим универзитетима у Србији и региону, као и другим научним и високошколским установама, прате се трендови на специфичном академском тржишту рада, стиче се увид у професионални положај социолога и потребе тржишта рада у погледу социолошке експертизе. На основу тога може се закључити да је Студијски програм релевантан за тржиште рада пре свега југоисточне Србије и делимично централне Србије, а да је потребно даље радити на развијању и иновирању програма у циљу веће запосливости свршених доктора наука у националним и међународним оквирима.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Усаглашеност циљева и садржаја студијског програма и исхода учења +++ • Циљеви студијског програма усклађени су са циљевима учења +++ • Радно оптерећење студената не прелази максимални оквир +++ • Континуирано вредновање предиспитних обавеза пружа наставнику објективнију слику о усвајању исхода учења +++ • Рад се одвија у малим групама и индивидуално и настава је усмерена ка студенту +++ • Међусобна усаглашеност исхода учења и компетенција свршених студената на бази дескриптора квалификација +++ • Систем оцењивања заснован је на мерењу исхода ++ • Висока способност функционалне интеграције знања и вештина +++ • Континуирано осавремењивање студијских програма +++ • Развијени су поступци за праћење квалитета студијског програма ++ • Потпуна доступност информација о завршном раду (тези) +++ • Сва усвојена документа о студијском програму присутна су на званичној 	<ul style="list-style-type: none"> • Ограничен број изборних предмета ++ • Неразвијен систем добављања информација од послодаваца о компетенцијама свршених студената ДАС социологија ++ • Недовољно развијена повезаност са докторима социолошких наука Филозофског факултета Универзитета у Нишу ++ • Студије ДАС социологије ретко уписују кандидати из централних делова Србије +++ • Мало учешће студената ДАС социологија у програмима мобилности ++ • Мало страних студената на студијама ДАС социологије на Филозофском факултету +

<p>интернет страници факултета +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реално је процењен број потенцијалних студената за који је акредитован студијски програми + • Заинтересованост кандидата за студијски програм ДАС социологије+ 	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Континуирано увођење нових садржаја у наставни програм у складу са друштвеним променама, развојем социологије у свету и научним достигнућима у области +++ • Даље усаглашавање наставних садржаја и компетенција студената+++ • Повећање броја изборних предмета ++ • Повећавање броја једносеместралних предмета++ • Боља процена броја потенцијалних студената++ • Повећање заступљености примењене социологије у програму ++ • Подстицање студената за учешће у различитим ваннаставним активностима (научним конференцијама, трибинама, летњим школама) ++ • Израда плана мера које би допринеле скраћењу дужине студирања ++ • Узимање у обзир промена на тржишту рада у институцијама високог образовања и науке, приликом будућих промена студијских програма ++ • Интензивирање сарадње са професионалним удружењима социолога и другим одељењима за социологију у Србији и иностранству ++ • Праћење професионалне каријере доктора социолошких наука ++ • Јачање континуиране сарадње са свршеним студентима +++ • Подстицање студената да објављују своје 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна мотивисаност студената да искажу своја мишљења о квалитету студијских програма ++ • Опадање интересовања за друштвене науке у целини • Додатно оптерећење наставног особља административним пословима + • Незаинтересованост одређеног дела наставног особља на пољу унапређења квалитета наставе + • Незаинтересованост студената за мобилност ++ • Недовољна логистичка и финансијска подршка програмима мобилности студената +

радове настале током докторских студија ++ • Подстицање студената за учешће у програмима мобилности ++	
--	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4

На темељу анализе Студијског програма докторских академских студија социологије на Филозофском факултету у Нишу, урађене према [Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма](#), може се констатовати да Студијски програм испуњава стандард 4.

За побољшање квалитета Студијског програма постоје кадровске, техничке, организационе и друге могућности. У наредном периоду, активности би могле да се усмере, прво, на даље континуирано осавремењивање садржаја студијског програма новим достигнућима у области социолошке теорије. Друго, континуирани рад на усавршавању квалитета наставе и развоју општих и предметно-специфичних компетенција. Треће, подстицање студената на различите облике активности којима би стицали практична искуства и развијали своје компетенције (у оквиру и изван наставног процеса, учешће на конференцијама, објављивање у часописима, мобилност, летње школе). Четврто, континуирано праћење и анализа квалитета наставе у циљу њеног побољшавања. Пето, рад на усавршавању наставног кадра.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса на ДАС социологије

Квалитет наставног процеса на студијском програму ДАС Социологија се обезбеђује у складу са циљевима [Стратегије обезбеђења квалитета](#) и према стандардима дефинисаним у [Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма](#), Филозофског факултета у Нишу. У области наставног процеса као основни сегменти обезбеђивања и праћења квалитета одређују се: организација и реализација наставе, методе у настави, оцењивање студената у оквиру предиспитних обавеза и на испиту, и професионалност и етичност у раду.

5.1 Студијски програм ДАС Социологија је организован кроз 14 предмета: девет обавезних предмета (укључујући и израду и одбрану докторске дисертације) и пет изборних предмета (од 11 понуђених предмета). Обавезни предмети обухватају два опште теоријска предмета (Историја социјалних теорија и Савремена социологија), два опште методолошка предмета (Методологија истраживања друштвених појава и Израда пројекта истраживања), четири предмета који се односе на различите фазе израде докторске дисертације (Израда нацрта докторске тезе и Истраживање за докторску тезу 1-3), и Израду и одбрану докторске тезе. Изборни предмети се односе на специфичне социолошке области и омогућавају продубљивање знања о социолошким проблемима за које студенти исказу интересовање, односно на које се односе њихове докторске тезе. Настава се реализује кроз предавања и студијски истраживачки рад. Студијски истраживачки рад је основни облик наставе за предмете који се односе на фазе израде докторске тезе. Облици наставе, организација студија, напредовање студената, упис у вишу годину студија, провера знања и оцењивање студената на испиту, завршни рад и друга питања везана за наставу на Филозофском факултету дефинисана су [Правилником о докторским академским студијама](#). Настава у оквиру студијског програма ДАС Социологија је организована у складу са планом и распоредом наставе (предавања, консултативна настава, менторски рад) који су усклађени са потребама и могућностима студената и објављени пре почетка одговарајућег семестра ([Прилог 5.2](#) и [5.2a](#)). Пре почетка сваког семестра, на седницама Већа департмана за социологију проверава се покривеност наставе расположивим компетентним академским кадром. Настава на Студијском програму ДАС социологија је, у референтном периоду, у потпуности реализована сопственим кадровским капацитетима. Реализација плана наставе се прати на редовним седницама Већа департмана. У референтном периоду нису уочена значајнија одступања од оригиналног плана рада и распореда часова (са изузетком периода ванредног стања услед епидемије ковида 19, кад је наставни процес прилагођен захтавима новонастале ситуације).

5.2 Садржаји сваког појединачног предмета, као и коришћене методе наставе и оцењивања, на студијском програму ДАС Социологија, дефинисани су силабусима који садрже

- основне податке о предмету: назив, година, број ЕСПБ бодова, услови;
- податке о наставницима и сарадницима на предмету;
- циљеве и исходе предмета;
- садржај и структуру предмета;
- начин организације наставе;
- основне наставне методе;
- начин оцењивања на предмету;
- уџбенике, односно обавезну и допунску литературу.

Формат силабуса је такав да су најдетаљније представљени циљеви, садржај и исходи предмета, као и списак коришћене литературе. Нешто мање детаљно су представљене методе наставе, а најмање простора је посвећено опису метода и критеријума оцењивања.

Наставни процес на ДАС Социологија би (према [Стандарду 4](#)) требало да резултује следећим групама компетенција свршених студената:

- Способност аутономног научно-истраживачког рада у области социологије, што укључује и висок степен аутономије у стицању знања и потпуно овладавање процесом учења, као и способност представљања резултата истраживања, специјалистима и неспецијализованој публици, коришћењем одговарајућих техника.
- Способност решавања проблемских ситуација и иновације у стручном и академском раду у комплексним, непознатим и непредвидљивим ситуацијама, интеграцијом знања из различитих извора.
- Способност стратешког планирања у различитим областима друштвеног живота, заснованог на критичкој анализи процеса и актера функционисања друштва и друштвених промена.

Увид у силабусе појединачних предмета омогућава да се процени усклађеност циљева и исхода предмета са методама наставе и оцењивања. Силабуси свих наставних предмета доступни су на Интернет страници Филозофског факултета преко линкова појединачних студијских програма ([Силабуси предмета разврстани по годинама студија](#)¹). Без обзира на то, на почетку семестра, сви предметни наставници су у обавези да студентима, у личној комуникацији, учине доступним и детаљније образложе план рада на предмету. Транспарентност и доступност

¹ Уколико не ради линк, ископирати ову адресу у претраживачу:
https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1xQsrivNt3D_70vJhhEeWOM-tYO2CcGb4

силабуса омогућава да колеге на Департману међусобно евалуирају сопствене планове рада и начин реализације наставе и тако систематски унапређују квалитет наставног процеса.

ДАС студије социологије подразумевају три врсте рада: класичну наставу (предавања), студијски истраживачки рад студената, уз који је предвиђена допунска настава у виду индивидуалног рада са студентом (обављају га ментор на изради докторске тезе и, кад је то потребно, методолог). Садржај и план студијског истраживачког рада у оквиру предмета који се односе на фазе израде докторске тезе су јасно и експлицитно дефинисани силабусима предмета (садржај студијског истраживачког рада је еквивалентан са садржајем предмета, а исход учења је завршен одговарајући део докторске тезе). Нешто мање експлицитно су дефинисани садржај и план студијског истраживачког рада у оквиру осталих предмета. Као илустрацију добре праксе наводимо наставне методе за предмет Социологија протестантизма:

Анализа изворних текстова, дискусије и индивидуалне и групне презентације студената о темељним питањима и проблемима социологије протестантизма. Вођење дневника запажања појава повезаних с протестантским верским заједницама (искуства из свакодневног живота, праћење масовних медија, књижевне и филмске продукције) и припремање извештаја у писаној форми. Писање семинарског рада о протестантским верским заједницама на темељу литературе и сопствених истраживања (теренски рад, рад у архивима, анализа интернет форума). Израда пројекта истраживања, прикупљање и обрада података и писање научних радова.

Усклађеност исхода и наставних метода је у највећој мери постигнута у односу на исход дефинисан као *Способност аутономног научно-истраживачког рада*. Из силабуса, међутим, није увек најјаснија повезаност наставних метода са исходима учења који се односе на *Способност решавања проблемских ситуација* и *Способност стратешког планирања у различитим областима друштвеног живота*, и то представља област даљег унапређења наставног процеса.

Мали број уписаних студената на ДАС Социологија омогућава да се настава готово потпуно индивидуализује - тзв. менторски систем наставе (у последње три године, просек уписаних докторанада је 5). Под претпоставком добро структурисаног и фокусираног индивидуализованог плана менторске наставе за сваког студента, овај начин извођења наставе, у већој мери него класична предавања, доприноси академској самосталности и развоју истраживачких компетенција студената. Оваква настава је у највећој могућој мери интерактивна и подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања. Већина наставника је истраживачки оријентисана (о оквиру Департмана функционише Институт за социолошка истраживања), тако да настава осим

теоријских основа обухвата и резултате емпиријских истраживања и примере из праксе. Рад на докторској тези почиње у 3. семестру студија, *Израдом нацрта докторске тезе*, при чему студенти добијају и одговарајућу менторску подршку од изабраног наставника и наставника методолошких предмета.

У краткој форми силабуса недовољно су експлицитно повезане методе оцењивања са појединим исходима учења, али се од наставника очекује да на почетку наставе детаљно информисају студенте о томе као и о јасним и експлицитним критеријумима оцењивања. Оцењивање је писано (тестови знања и разумевања, презентације, дневници посматрања и анализе конкретног друштвеног проблема, извештаји и есеји кроз које су представљени резултати анализа и евалуација мера јавних политика, нацрт и резултати спровођења истраживања изабраном истраживачком методом) и усмено, и организовано кроз предиспитне обавезе и завршни испит. Оцена изражава укупан успех студената у различитим формама провере знања, које у различитој сразмери учествују у укупној оцени. Код предмета Истраживање за докторску тезу 1-3, чији су исходи дефинисани као развој теоријско-хипотетичког оквира тезе, избор и опис метода, и прикупљање и анализа података, нису довољно јасно диференцирани захтеви за различите оцене постигнућа ових исхода, посебно шта је минимално постигнуће (оцена 6) да би се тај део тезе оценио као завршен на задовољавајућем нивоу.

ДАС студије социологије се окончавају завршним радом - докторском дисертацијом, кроз чију израду се постижу исходи учења који би требало да буду дефинисани спецификацијом завршног рада ([Израда и одбрана докторске тезе](#)). За разлику од Спецификације завршног рада у оквиру мастер студија социологије, којом су дефинисани како исходи мастер рада тако и шта се подразумева под квалитетом рада који се оцењује, то у силабусу за предмет *Израда и одбрана докторске тезе* није учињено. У овоме видимо простор за унапређење квалитета наставног процеса на ДАС Социологија. Недостаје и експлицитно упутство како вредновати постигнуће појединих исхода и поједине карактеристике докторске тезе, како би оцене радова истог квалитета биле уједначене.

5.3 Праћење и обезбеђивање квалитета наставног процеса у оквиру студијског програма ДАС социологија се обавља на редовним седницама Већа Департмана за социологију, конструктивним међусобним подстицајем колега на Департману, редовном комуникацијом са Већем докторских студија на факултету, одговорима на захтеве Комисије за обезбеђење квалитета на нивоу факултета и периодичним Извештајима о раду који се упућују управи Факултета.

Једна од форми евалуације која се систематски спроводи је студентска евалуација наставних планова и програма и њихове реализације. У области квалитета наставног процеса студенти оцењују следеће карактеристике:

- Критеријуми за упис студената (године) унапред су прописани и јавно објављени.
- Студенти су информисани о правима и обавезама које имају.
- План и распоред наставе су усклађени са потребама и могућностима студената.
- Исходи/циљеви студијског програма су јасно дефинисани, разумљиви и јавно објављени.
- Програмом се стичу знања која су адекватна у области
- Студијски програм је дефинисан тако да подстиче повезивање знања из различитих области
- Кроз наставу се подстиче вештина критичког преиспитивања и вредновања постојећих научних достигнућа
- Програм развија способност самосталног научно-истраживачког рада
- Студијски програм мотивише на даљи научно истраживачки рад
- Наставници се понашају професионално током оцењивања студената.
- Поступак пријаве и одбране докторске дисертације је одговарајући
- Критеријуми за израду и одбрану докторске дисертације су јасни и одговарајући
- На Факултету постоји могућност додатног ангажовања студената на спровођењу пројеката
- Факултет подстиче размену студената и усавршавање у иностранству

Према Извештају о резултатима студентске евалуације ДАС програма на Филозофском факултету у Нишу квалитет наставног процеса је оцењен са 4,29 ([пролећни семестар 2016/2017](#)), 4,47 ([јесењи семестар 2018/2019](#)), и 4,63 ([2019/2020](#)). Најниже оцењена карактеристика наставног процеса (испод 4) у сва три периода је *На Факултету постоји могућност додатног ангажовања студената на спровођењу пројеката*, а друга најниже оцењена Факултет подстиче размену студената и усавршавање у иностранству ([Прилог 10.2.д](#)).

SWOT анализа елемената стандарда 5

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Висок степен научно-стручне и методичке компетентности наставника и сарадника за професионално извођење наставе • Потпуна покривеност наставе сопственим кадровским капацитетима • Доступне и редовно ажуриране информације о студијским програмима и плановима, као и о терминима и плановима реализације наставе (укључујући распоред часова, распоред полагања испита и термине консултација наставника и сарадника) • Јасно дефинисани исходи учења • Богате и разноврсне методе наставе 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољно експлицитно дефинисане наставне методе којима се развијају компетенције: <i>Способност решавања проблемских ситуација</i> и <i>Способност стратешког планирања у различитим областима друштвеног живота</i>. • Недовољно јасно дефинисан ниво минималног постигнућа (оцена 6) исхода поједних фаза у истраживању за докторску тезу (Истраживање за докторску тезу 1-3). • Недовољно јасно и експлицитно дефинисани исходи израде докторске тезе и шта се подразумева под квалитетом рада који се оцењује. Недостаје и експлицитно

<p>усаглашене са развојем <i>Способности аутономног научно-истраживачког рада</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Систематско праћење реализације наставе Редовна студентска евалуација релевантних аспеката наставног процеса 	<p>упутство како вредновати постигнуће појединих исхода и поједине карактеристике докторске тезе, како би оцене радова истог квалитета биле уједначене.</p> <ul style="list-style-type: none"> Према мишљењу студената на <i>Факултету</i> нема довољно могућности додатног ангажовања студената на спровођењу пројеката, и недовољно се подстиче размена студената и усавршавање у иностранству.
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> Значајни кадровски и организациони капацитети на Филозофском факултету у Нишу за континуирано и систематско унапређење научно-истраживачког рада Велике могућности индивидуализације наставног процеса захваљујући релативно малом броју студената Боља институционализација професије на основу све веће потребе за аналитичком и истраживачком експертизом социолога Добра опремљеност учионица савременим средствима за рад и за иновирање наставних метода Ефикасна прилагођеност наставног процеса техникама учења и оцењивања на даљину (у току ванредног стања услед епидемије ковида 19) Умреженост Филозофског факултета са сродним институцијама у земљи и региону. Богат библиотечки фонд и приступ електронским ресурсима. Велики број уговора о сарадњи Филозофског факултета и институција у Нишу и региону. 	<ul style="list-style-type: none"> Смањивање броја уписаних студената услед неповољних трендова у запошљавању, због недовољно препознате социолошке експертизе Недовољно развијање компетенција студената које би повећале компаративну предност доктора социологије на ван-академском тржишту рада Недовољно укључивање студената докторских студија у истраживачке пројекте Недовољна логистичка и финансијска подршка програмима мобилности студената за усавршавање у иностранству

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Студијског програма социологија у оквиру Стандарда 5

На основу SWOT анализе, квалитет наставног процеса на Студијском програму ДАС Социологија се у наредном периоду може унапредити у следећим областима:

1) *Критеријуми одобравања и оцењивања докторских дисертација*

- Квалитет наставног процеса се може унапредити експлицитним дефинисањем минималног постигнућа (оцена 6) исхода поједних фаза у истраживању за докторску тезу (Истраживање за докторску тезу 1-3), да би се тај део тезе оценио као завршен на задовољавајућем нивоу.
- У силабусу за предмет *Израда и одбрана докторске тезе* треба јасно и експлицитно дефинисати исходе израде докторске тезе и шта се подразумева под квалитетом рада који се оцењује (као што је то урађено за мастер радове студената). Квалитет оцењивања докторских дисертација би могао бити унапређен додатним експлицитним упутством како треба вредновати постигнуће тако дефинисаних исхода и поједине карактеристике докторске дисертације. Праћење овог упутства (по угледу на упутства за евалуацију пројектних пријава, нпр.) би олакшало израду докторских дисертација студентима, а члановима комисије за оцену и одбрану докторских дисертација би помогло да уједначе критеријуме оцењивања.

2) Релевантност програма за потребе тржишта рада

- Запошљивост доктора социологије би се могла унапредити посвећивањем веће пажње у наставном процесу компетенцијама које повећавају компаративну предност доктора социологије на ван-академском тржишту рада (према [Стандарду 4](#)):
 - Способност решавања проблемских ситуација и иновације у стручном и академском раду у комплексним, непознатим и непредвидљивим ситуацијама, интеграцијом знања из различитих извора.
 - Способност стратешког планирања у различитим областима друштвеног живота, заснованог на критичкој анализи процеса и актера функционисања друштва и друштвених промена.
- Квалитет наставног процеса се може даље унапредити увођењем праксе спровођења истраживања за потребе израде докторске тезе у оквиру (ван-академских) институција које могу бити потенцијални послодавци ДАС студентима (пракса која је развијена на многим европским универзитетима). Овакав облик "стручне праксе" би требало увести у постојеће уговоре Филозофског факултета о сарадњи са институцијама у региону, а већ постојећим уговорима треба придружити и уговоре са не-наставним институцијама, потенцијалним послодавцима за социологе, као што су привредна предузећа, Национална служба за запошљавање, Установе социјалне и здравствене заштите, локалне самоуправе, институције културе, истраживачки институти... Спровођење истраживања за потребе израде докторске тезе у овим институцијама, и на тему од интереса за саме институције, би допринело не само приближавању студијског програма ДАС Социологија на Филозофском

факултету у Нишу захтевима тржишта рада, већ и промоцији (често непрепознате) социолошке експертизе ван академског контекста. Перспектива запошљавања која би се тиме отворила значајно повећава мотивацију студената за учење и доприноси бољем квалитету наставног процеса.

3) Научно-истраживачко искуство и искуство мобилности

- Анализа је показала да су организација наставе, садржај програма и како истраживачки тако и методички капацитети наставника на завидном нивоу, али да студенти ДАС социологије не стичу довољно научно-истраживачког искуства (осим кроз израду сопствене докторске дисертације). Квалитет наставног процеса би био унапређен систематским укључивањем студената докторских студија у научно-истраживачке пројекте. Квалитет наставног процеса у овом погледу би био унапређен и подстицањем (саветодавним, логистичким и финансијским) усавршавања студената у нематичном академском окружењу - било у земљи или у иностранству. Програмом и плановима студија би са могло предвидети да макар један семестар докторских студија (и макар један део истраживања за докторску дисертацију) треба да буде реализован на нематичном факултету. Овим би се искуство научно-истраживачког рада студената знатно објективизовало и обогатило.

Стандард 7: Квалитет наставника

Квалитет наставе на Департману за социологију остварује се адекватном селекцијом (поштовањем критеријума избора) и подстицањем професионалног развоја наставника задужених за реализацију наставе на Докторским академским студијама социологије. Квалитет наставника обезбеђује се континуираним планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој у области наставе и научноистраживачког рада, као и адекватном евалуацијом квалитета њиховог рада. Наставу на Докторским академским студијама социологије реализује наставно особље са потребним научним и стручним квалификацијама.

а) Опис

Квалитет наставника је значајна компонента квалитета наставе, тако да су бројне активности усмерене ка обезбеђивању компетентног наставног кадра за њену реализацију на Докторским академским студијама социологије.

Приликом избора и заснивања радног односа наставника, поштују се све прописане процедуре регулисане [Законом о високом образовању](#) и другим донетим документима као што су [Препоруке Националног савета за високо образовање, Правилник о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача](#) („Службени гласник Републике Србије“, бр. 24/2016 и 21/2017.), који су донети на националном нивоу и обавезујући су за све факултете.

У реализацији процедуре избора наставника на Департману за социологију поштују се и одбредбе правних аката донетих на нивоу Универзитета у Нишу и Филозофског факултета. Реч је о следећим правним актима: [Статуту Универзитета](#), [Статуту Факултета](#), [Правилнику о условима и поступку стицања звања и заснивању радног односа наставника Универзитета у Нишу](#), [Ближим критеријумима за избор у звања наставника Универзитета у Нишу](#) (пречишћен текст, од 28. 02. 2020), [Правилнику о избору у звања наставника и сарадника Филозофског факултета у Нишу](#), [Правилнику о допунском раду наставника и другим релевантним актима](#).

Приликом избора наставника на Департману за социологију поштује се устаљена факултетска процедура, као и критеријуми за избор у звања дефинисани [Правилником о поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Филозофског факултета](#) и [Ближим критеријумима за избор у звања наставника Универзитета у Нишу](#). Наведени критеријуми приликом избора наставника предмет су сталног критичког преиспитивања, измене и повремених модификовања ради подстицања наставног кадра на развој личних потенцијала и остваривање научних резултата високог ранга. Квантификација

научноистраживачких резултата за друштвено-хуманистичке науке који се узимају у обзир приликом избора наставника и сарадника врши се сходно одредбама у том тренутку актуелног [Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача](#) („Службени гласник Републике Србије“, бр. 24/2016 и 21/2017). Наведени документи су јавни и доступни оцени стручне и шире јавности, поступци и услови за избор наставника подложни су периодичној измени и усклађивању.

[Правилником о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета](#) дефинисани су поступци обезбеђивања квалитета у погледу научних и стручних, педагошких и личних компетенција наставника, а који обухватају: вођење адекватне кадровске политике, прецизно дефинисање и поштовање критеријума за избор наставника ([Правилник о избору наставника и сарадника](#)), систематско праћење и подстицање научноистраживачког и стручног рада и развијање и усавршавање педагошких и методичких компетенција наставника.

Квалитет наставника на Докторским академским студијама социологије обезбеђује се континуираним планирањем и јавним поступком избора наставника ради провере њиховог квалитета. Фазе (и поступци) кроз које пролазе кандидати приликом избора у звање и заснивање радног односа јавне су и отворене, доступне и подложне испитивању, праћењу и провери стручне и шире јавности. Током процедуре избора поштују се прописани услови и поступци оцењивања научноистраживачке и педагошке активности и компетентности наставника. У складу са Законом вреднују се сва четири аспекта рада наставника – резултати научноистраживачког рада (сходно звању), ангажовање у развоју наставе и делатности Факултета, резултати педагошког рада наставника или сарадника, и за наставнике, резултати у обезбеђивању научно-наставног подмлатка на Факултету. Индикатори квалитета сваког од ових аспеката јасно су спецификовани [Правилником о избору наставника и сарадника Филозофског факултета у Нишу](#). О испуњености услова за избор академска и шира јавност може се информисати увидом у *Извештаје* којим се наставници предлажу за избор у звања, а који су доступни на Интернет страници Факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/izbor-u-zvanja?start=0>). Поред ове врсте увида, јавност се може упознати преко странице Факултета и о другим активностима везаним за изборну процедуру наставника, као што су подаци о приступним предавањима (уведеним од 2018. године, <https://www.filfak.ni.ac.rs/pristupna-predavanja>) за кандидате који се по први пут бирају у наставничка звања, којим се посебно вреднују педагошке способности и смисао за наставни рад кандидата за избор у наставничко звање.

Студијски програм Докторских академских студија социологије реализују 13 наставника (1 професор емеритус, 4 наставника у звању редовног професора, 4

наставника у звању ванредног професора и 4 наставника у звању доцента)² са Департмана за социологију, а за изборне предмете наставници са других департмана Филозофског факултета у Нишу ([Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи](#)). На студијском програму Докторских академских студија социологије 8 наставника испуњава услове за ментора приликом израде докторских дисертација кандидата ([Табела 7.3. Листа ментора према тренутно важећим стандардима који се односе на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља](#)). Број наставника одговара потребама студијског програма и усклађен је са бројем предмета и бројем часова на тим предметима. Структура наставног особља према звањима на Департману за социологију доступна је на адреси: <https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje>. Филозофски факултет у сталном радном односу има укупно 123 наставника и 66 сарадника тако да однос укупног броја студената који се уписују на акредитованим студијским програмима 3453 (основне академске студије $710 \times 4 = 2840$, мастер академске студије – $460 \times 1 = 460$ и докторске академске студије – $51 \times 3 = 153$) према 123 наставника износи 0.03 ([Прилог 7.2. Однос укупног броја студената \(број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма\) и броја запослених наставника на нивоу установе](#)).

Научне и стручне квалификације наставника на Докторским академским студијама социологије одговарају образовно-научној области и нивоу њихових задужења. Сваки наставник има најмање десет референци из уже научне области из које изводи наставу на студијском програму. Подаци о наставницима (CV, избори у звања, референце) доступни су јавности на Интернет страници факултета, а саставни део ових података чини и *Књига наставника*, односно научне и стручне квалификације наставника. Профилом сваког наставника на страници факултета обухваћен је и комплетан списак публикованих референци наставника до кога се долази линком који води ка апликацији НПАО – Научне публикација и уметничке референце академског особља Универзитета у Нишу (на пример, <https://npao.ni.ac.rs/filozofski-fakultet/item/1229-ljubisa-mitrovic>).

Праћење и оцењивање квалитета научноистраживачке и стручне активности наставника и сарадника на Докторским академским студијама социологије врши се редовно у поступцима њиховог избора и именовања, где се посебно вреднују резултати научног и истраживачког рада наставника, у складу са одговарајућим прописима и актима Факултета. Праћење квалитета остварује се и

² Наведени наставници чине актуелни кадар који је ангажован на реализацији докторских студија. Потребно је напоменути још да је од последње акредитације до израде овог извештаја било промена у наставничком кадру, тј. да је један део наставника у међувремену пензионисан. У питању су редовни професор у пензији др Љубинко М. Милосављевић, редовни професор у пензији Никола Т. Божиловић, редовна професорка у пензији Драгана С. Захаријевски и ванредна професорка у пензији др Мирјана М. Крстовић.

преко обавезе наставника да крајем године подносе извештаје о научном и стручном усавршавању који се разматрају и усвајају на седници Департмана за социологију и седници Наставно-научног већа. Наставници дају свој допринос и у погледу стручног усавршавања. Они су били иницијатори, учесници или реализатори различитих програма усавршавања наставника, а ради развијања сопствене педагошке и дидактичко-методичке компетентности похађали су курсеве, радионице, округле столове, трибине, предавања и друге видове обука организованих унутар Факултета, Универзитета или других научних и стручних база са којима Факултет и његови запослени сарађују.

Компетентност наставника на Докторским академским студијама социологије утврђује се и прати и на основу других показатеља. Значајно је споменути и учешће наставника на научноистраживачким пројектима, на којима постижу запажене резултате. Наставници су учествовали у реализацији научноистраживачких пројеката Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: *Традиција, модернизација и национални идентитет у Србији и на Балкану у процесу европских интеграција* (179074), који је реализован на Филозофском факултету у Нишу, под руководством проф. др Љубише Митровића: проф. др Наталија Јовановић, проф. др Бранислав Стевановић, проф. др Данијела Гавриловић, проф. др Горана Ђорић, проф. др Сузана Марковић Крстић, проф. др Лела Милошевић Радуловић, доц. др Гордана Стојић, доц. др Јелена Петковић, доц. др Јелена Божиловић, доц. др Милош Јовановић. Такође, наставници са Департмана за социологију учествовали су на пројекту *Одрживост идентитета Срба и националних мањина у пограничним општинама источне и југоисточне Србије* (179013), који је реализован на Катедри за друштвене науке на Машинском факултету под руководством проф. др Драгољуба Ђорђевића: проф. др Драган Тодоровић, проф. др Јасмина Петровић, проф. др Данијела Гавриловић, проф. др Сузана Марковић Крстић, проф. др Лела Милошевић Радуловић, доц. др Милош Јовановић.

Наставници на Докторским академским студијама социологије били су ангажовани и на осталим научноистраживачким и стручним пројектима: *Социокултурни аспекти демографске реродукције у југоисточној Србији и могућности изградње пронаталитетске националне стратегије*, Огранак САНУ у Нишу, 0-19-17 (руководилац пројекта проф. емеритус Љубиша Митровић). Наставници који су учествовали у реализацији овог пројекта су: проф. др Наталија Јовановић, проф. др Данијела Гавриловић, проф. др Сузана Марковић Крстић, проф. др Лела Милошевић Радуловић, доц. др Гордана Стојић и доц. др Јелена Петковић. Проф. др Данијела Гавриловић учествовала је на Пројекту билатералне сарадње са Хрватском 2019-2020: *Развијање вишедимензионалног модела истраживања друштвених неједнакости*. Сви наставници учествовали су и на интерном пројекту који је реализован на Департману за социологију под називом *Корак ка професионализацији*

социологије: анализа потреба за професијом (руководилац пројекта проф. др Јасмина Петровић; број пројекта: 183/1-16-11-01).

Значајно је и учешће наставника на међународно финансираним истраживачким или развојним пројектима у области образовања и науке. Проф. др Данијела Гавриловић, доц. др Милош Јовановић и доц. др Немања Крстић учествовали су на пројекту *Closing the Gap between Formal and Informal Institutions in the Balkans* [INFORM] (European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under Grant № 693537); руководилац пројекта Eric Gordy (University College London). Доц. др Јелена Петковић и доц. др Јелена Божиловић учествовале су у *Европском друштвеном истраживању* (ESS) 2017 – Конзорцијум за европска инфраструктурна истраживања (ERIC), под руководством Рорија Фицџералда (Rory Fitzgerald) са Универзитета City, University of London (УК); ESS (ЕДИ) Србија – национални координатор: Драган Станојевић (Филозофски факултет у Београду), носилац истраживања: Институт за социолошка истраживања, Филозофског факултета Универзитета у Београду, Министарство просвете, науке и технолошког развија РС и PERFORM, Швајцарска развојна агенција – SDC. Такође, наставници су остварили сарадњу са међународним организацијама, амбасадама и иностраним културним центрима: проф. др Данијела Гавриловић – Регионална религиолошка мрежа (оснивачки састанак Љубљана 11-12-април 2019; проф. др Јасмина Петровић је у својству председнице Српског социолошког друштва учествовала на регионалној конференцији *Developing scientific collaboration: role of regional sociological associations* под покровитељством Међународне социолошке асоцијације (ISA), а у организацији Словеначког социолошког друштва (одржана на Бледу 17. октобра 2019); у истом својству, на иницијативу Извршног комитета Европске социолошке асоцијације (Executive body European Sociological Association), учествовала је на састанку за успостављање регионалне сарадње социолошких асоцијација у региону у склопу ESA (18. октобра 2019. на Бледу); доц. др Јелена Петковић је остварила сарадњу са Информационим центром Европске уније у Нишу (ЕУ инфо кутак у Нишу) и на позив особља одржала академска предавања у Зајечару (17. маја 2019.) и Лесковцу (11. октобра 2019); организовала гостовање Снежане Андрић из ЕУ инфо кутка у Нишу на Филозофском факултету Универзитета у Нишу, (промотивна активност под називом „Како помоћу социологије до професионалног успеха?“) у оквиру обележавања Недеље Департмана за социологију (20. децембра 2019.).

Наставници на Докторским академским студијама социологије учествовали су на бројним међународним и домаћим научним конференцијама, научним и стручним скуповима (опширније [Професионално и стручно усавршавање наставника – Извештај о раду Филозофског факултета за 2019. годину](#)). Учесће наставника на националним и интернационалним скуповима, као и публикавање радова у домаћим и страним референтним часописима показатељи су квалитета наставног кадра на Докторским академским студијама социологије. Листа

публикованих радова наставника и сарадника Департмана за социологију за период 2015. до 2019 године ([линк](#)) даје увид у њихово континуирано персонално инвестирање у професионални развој, надоградњу постојећих и стицање нових компетенција неопходних за унапређивање квалитета наставног рада.

Наставници константно развијају своје компетенције и оспособљавају се за виши ниво планирања, организовања, вођења и контроле наставног процеса, овладавања интерактивним методама наставног рада, праћења и оцењивања рада и напредовања студената, као и за унапређивање примене најсавременијих информационо-комуникационих и дидактичких средстава у наставном раду. Процена квалитета педагошких и дидактичко-методичких способности наставника редовно се остварује у поступцима њиховог избора и именовања у звања, где се посебно евалуирају: допринос кандидата развоју наставе и других делатности Факултета, резултати њиховог педагошког рада и резултати постигнути у обезбеђивању и развоју научно-наставног подмлатка. Студентски парламент даје своју оцену педагошког рада наставника, која је значајан део изборне процедуре. Редовно праћење и процењивање педагошког рада наставника врши се и кроз редовне студентске евалуације крајем сваког семестра током академске године. Извештаји о квалитету педагошког рада наставника који проистичу из ових евалуација показују да је овај сегмент међу студентима, на пример, током последње евалуације ([Прилог 10.2.д Извештај о вредновању педагошког рада наставника у јесењем семестру 2018/2019](#)) добио високу оцену у односу на све испитиване индикаторе и за све наставнике који реализују наставу на Докторским академским студијама социологије. Резултати студентских евалуација указују на висок ниво педагошке оспособљености, као и дидактичке и методичке компетентности наставног кадра на Департману за социологију.

На Докторским академским студијама социологије оцењују се и други елементи педагошког рада наставника дефинисани [Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета](#), као што је ангажман наставника у ваннаставним активностима, стручним пројектима, учешће у развијању и осавремењивању постојећих силабуса на студијским програмима, конципирање и креирање нових силабуса наставних предмета. Наставници на Докторским академским студијама социологије учествовали су у различитим активностима којима се унапређује њихов педагошки и научно-истраживачки рад: научна и стручна предавања, јавне трибине, округли столови, свечане академије, предавања по позиву, семинари, стручне конференције, истраживачки и развојни пројекти. Напредовању у овом погледу допринели су и различити споразуми и протоколи о сарадњи између Филозофског факултета и академског особља са различитим професионалним удружењима и организацијама којима је главни циљ покретање заједничких пројеката.

Научно и стручно усавршавање наставника на Докторским академским студијама социологије делом се финансира средствима Факултета, према

утврђеном финансијском плану ([Прилог 7.21. Финансијски план за 2020](#)). Финансијским планом који се усваја на Наставно-научном већу обухваћен је тачан износ средстава који се наставницима одобрава за усавршавање и који им је у току једне календарске године на располагању. По обављеном усавршавању не дужем од пет дана запослени има обавезу подношења писменог извештаја Финансијској служби Филозофског факултета, а у случају студијског боравка дужег од пет дана запослени подноси детаљан извештај на усвајање Наставно-научном већу. Финансијским извештајем за претходну годину документује се износ средстава утрошен на стручна усавршавања наставника на Департману за социологију ([Прилог 7.22. Финансијски извештај за 2019](#)). Обезбеђује се и део финансијских средстава за школарине студентима докторских студија запослених у звањима сарадника (који студирају изван Факултета) или ослобађање од школарине сарадника који студирају на Филозофском факултету. Финансијски извештаји указују на то да обим ових средстава није довољан и сразмеран потребама за усавршавање наставника. У том смислу, неопходна су већа финансијска улагања ради постизања високог квалитета наставника и унапређења квалитета наставе на Докторским академским студијама социологије.

6) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Услови избора наставника и сарадника прецизно су одређени (у складу са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање), а целокупан поступак избора доступан је јавности. +++ Наставни кадар, према броју и квалитету, усклађен је са потребама реализације наставних и научних активности на студијском програму Докторских академских студија социологије. +++ Наставу изводе компетентни, педагошки, дидактички и методички оспособљени наставници с одговарајућим академским референцама. +++ Јасно дефинисана политика праћења квалитета наставника, праћење и вредновање истраживачких и педагошких способности наставника. +++ Наставници објављују радове у реномираним међународним часописима. 	<ul style="list-style-type: none"> Недовољна, често ограничена финансијска средства за континуирано усавршавање наставника у иностранству која зависе од оснивача. +++ Критеријуми за избор у звања наставника често се мењају. +++ Могућа необјективност студената у процени педагошког рада наставника услед сумње у анонимност анкетирања. ++

<p>+++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стална дугорочна политика селекције наставничког и истраживачког подмлатка <p>+++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Присутна је тежња наставника ка сталном побољшању научне, стручне и методичке компетентности. +++ • Перманентна едукација и усавршавање наставника +++ • Уважавање мишљења студената о педагошком раду наставника. +++ • Учешће у домаћим и међународним пројектима и програмима мобилности наставника. +++ • Резултати и активности наставника у образовним и развојним пројектима међународног карактера. +++ • Повезаност наставника са различитим професионалним удружењима на реализацији заједничких или сопствених пројеката. ++ 	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Наставници на Докторским академским студијама социологије имају могућности за мобилност и студијска путовања у циљу стручног усавршавања и сарадње на пројектима са колегама са сродних студијских програма у земљи и иностранству. +++ • Интензивирање већ успостављене регионалне повезаности и сарадње Департмана за социологију Филозофског факултета у Нишу са сродним студијским програмима у циљу побољшања квалитета наставе. +++ • Интензивније усавршавање наставника у иностранству. +++ • Укључивање младих дипломираних социолога, мастера и доктора наука из дијаспоре који раде у струци у програме сарадње и размене. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Преоптерећеност неких наставника часовима и другим активностима онемогућава адекватно научно и стручно усавршавање. ++ • Незадовољавајућа економска ситуација и недовољан прилив средстава од оснивача која би се усмерила ка научном и стручном усавршавању наставника. ++ • Недоступност фондова Европске Уније за усавршавања наставника у дужем временском периоду (3 месеца, 6 месеци). ++ • Редуковане могућности прилива новог научног и наставног кадра услед забране запошљавања. ++ • Део наставника, због специфичности научне области и малог броја референтних међународних часописа, објективно није у могућности да публикује радове, посебно у оним признатим на светским листама што их онемогућава у напредовању у виша звања. ++

	<ul style="list-style-type: none"> • Неиспуњавање критеријума за избор у звања наставника на студијском програму Докторских академских студија социологије може угрозити функционисање овог програма. ++
--	---

в) Предлог мера и активности за унапређивање квалитета стандарда 7:

- (1) Осмишљавање и спровођење активности у чијем би средишту били иновативни модели универзитетске наставе, који би омогућили веће учешће студената, односно виши ниво слободе за исказивање креативности и критичког мишљења.
- (2) Спровођење активности које би дале потпунији увид у педагошко и методичко деловање сваког наставника (поред утврђених редовних анкетаирања студената).
- (3) Самовредновање наставника, процена очекивања студената на почетку и на крају курса, вредновање од стране колега, анкетаирање студената Докторских академских студија социологије, као и дипломираних социолога.
- (4) Унапређивање квалитета наставника путем интензивирања размене искустава наставника и сарадника из сличних институција у земљи и иностранству.
- (5) Планско, систематско и континуирано унапређивање квалитета научних радова наставника.
- (6) С обзиром на објективне тешкоће у објављивању у међународним часописима (застој у реализацији теренских истраживања услед пандемије и др.), потребно је модификовање критеријума за избор наставника (у складу са новим околностима), којим би се дозволило испуњавање услова за напредовање у виша звања и без објављених радова у међународним часописима са прописаних листа (у виду одговарајућих замена за те радове, које би важиле и након 31. 12. 2020. године).
- (7) Организовање семинара, по типу „едукација едукатора“, којима би се развијале компетенције наставника за педагошки рад.
- (8) Подстицање наставника Департмана за социологију на конкурисање за пројекте Европске уније (ТЕМПУС, ЕРАСМУС) и друге међународне и националне пројекте.

- (9) Ангажовање на проналажењу додатних извора финансирања усавршавања и научноистраживачког рада наставника Департмана за социологију.

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

а) Опис

Департман за социологију на свим нивоима студија (основне, мастер, докторске) у циљу обезбеђивања квалитета студената потенцијалним и уписаним студентима обезбеђује све релевантне информације о структури, циљевима и исходима студијских програма. Информације о Докторским академским студијама – структура студијског програма, сврха и циљеви студијског програма, компетенције студената, услови за упис студијског програма, као и информације о акредитацији и дозволи за рад објављене су на сајту Факултета (www.filfak.ni.ac.rs; <https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/doktorske/sociologija>). Све информације су поуздане и благовремено се ажурирају. Поред тога, Филозофски факултет штампа и Информатор о студијским програмима свих нивоа (<https://upis.filfak.ni.ac.rs/osnovne-akademske-studije/informator>), као и брошуре (<https://upis.filfak.ni.ac.rs/osnovne-akademske-studije/brosure-za-upis>), а на Факултету се налазе и огласне табле.

Упис на Докторске академске студије социологије спроводи се на основу јавног конкурса који, на предлог Факултета, расписује Универзитет у Нишу. Конкурс садржи број студената за упис на студијски програм, услове уписа и конкурсне рокове, а објављен је на сајту Универзитета у Нишу и сајту Филозофског факултета у Нишу. Пре конкурса за пријем нових студената на интернет страници Филозофског факултета у Нишу (<https://upis.filfak.ni.ac.rs>) објављују се све информације о начину селекције нових студената и условима за упис Докторских академских студија социологије. Начин селекције и услови уписа прецизно су утврђени [Законом о високом образовању](#), [Статутом Универзитета у Нишу](#), [Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу](#), [Статутом Филозофског факултета у Нишу](#).

У прву годину Докторских академских студија социологије може се уписати лице које има:

- 1) завршене мастер академске студије, са најмање 300 ЕСПБ бодова и општом просечном оценом најмање 8 на мастер и основним академским студијама, или
- 2) завршене мастер академске студије, са најмање 300 ЕСПБ бодова и објављене научне радове, на начин уређен општим актом Факултета, или

3) завршене основне студије по правилима која су важила пре ступања на снагу Закона о високом образовању (сл. гл.76/05).

Изузетно, у прву годину докторских студија може се уписати и лице које има завршене одговарајуће основне и мастер академске студије утврђене студијским програмом докторских академских студија и остварених 300 ЕСПБ бодова, али нема просечну оцену осам у току студија, ако има најмање 5 научних радова објављених или прихваћених за објављивање у научним публикацијама, са рецензијама.

Кандидат за упис на докторске студије мора познавати бар један светски језик најмање на нивоу Б2 Заједничког европског референтног оквира за језике (CEFR), што се утврђује на основу додатка дипломи са основних и мастер студија, или на основу сертификата институција овлашћених за проверу знања страног језика.

Поступак рангирања кандидата за упис на студијски програм спроводи комисија за сачињавање ранг листе коју именује Наставно-научно веће Факултета на предлог Већа Департмана за социологију. Редослед кандидата за упис у прву годину докторских студија утврђује се на основу рангирања према следећим критеријумима:

1. Успех на претходним нивоима студија (основне академске студије и мастер академске студије) – максималан број бодова: 50 (просечна оцена на основним академским студијама помножена са 4 плус просечна оцена на мастер академским студијама). Кандидатима који су завршили четворогодишње студије по Закону о универзитету просечна оцена се множи са 5.

2. Број бодова остварених на пријемном испиту – максимално 20 бодова.

3. Усклађеност са студијским програмима основних академских студија (10) и мастер академских студија (5), односно 15 бодова код усклађености са оба нивоа студија. Кандидатима који су завршили студије по Закону о универзитету додељује се 15 бодова уколико је овај критеријум испуњен.

4. Објављени или прихваћени за објављивање научни радови – максимално 15 бодова.

Пријемни испит на Докторским академским студијама социологије обухвата писање есеја на задату тему, који носи максимално 15 поена, и интервју, који носи максимално 5 поена. Писани део пријемног испита траје 120 минута, а време трајања интервјуа по кандидату не може бити дуже од 30 минута. Уколико кандидат на писаном делу пријемног испита оствари мање од пет поена, нема право уписа на докторске студије и неће бити рангиран. Комисија утврђује јединствену ранг-листу пријављених кандидата применом критеријума из члана 48. ([Правилник о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу](#)).

За спровођење процедуре уписа на прву годину докторских студија које се организују на Факултету формира се Централна комисија, чији састав, на предлог Већа докторских студија, утврђује Наставно-научно веће Факултета. Састав Комисије

за спровођење пријемног испита за упис и састав Комисије за израду ранг листе за упис предлаже Веће докторских студија, на основу предлога Већа Департмана, а усваја Наставно-научно веће. Кандидати се могу уписати у статусу студента који се финансира из буџета Републике Србије (статус буџетског студента) или студента који сам финансира студије (статус самофинансирајућег студента) у зависности од квоте предвиђене за упис кандидата.

При селекцији нових студената спречава се сваки вид дискриминације, јер је загарантована једнакост и равноправност по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Заштита студената од дискриминације утврђена је и [Статутом Филозофског факултета](#).

У циљу обезбеђивања оптималних услова за рад студената, Филозофски факултет обезбеђује просторну, техничку и кадровску опремљеност, а студенти се редовно обавештавају о свим релевантним чињеницама везаним за њихово студирање путем огласних табли и сајта Факултета. На првим предавањима наставници упознају студенте са правилима студирања и начину полагања испита и оцењивања, а оцењивање је дефинисано [Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту](#) (Прилог 8.2). Правилник је доступан на сајту Филозофског факултета у Нишу и у њему су дефинисани могући облици предиспитних обавеза, начин њиховог оцењивања, поступак у случају приговора студента на оцену или поништавање положеног испита и заштита права студената. Наставник се мора придржавати јасних и студентима унапред познатих критеријума за оцењивање, који су описани у силабусу за сваки наставни предмет. Испити и провера знања током наставе морају се реализовати у унапред одређеним терминима, о којима су студенти на време обавештени. Студенати имају право на образложење бодовања и оцењивања, а код писаних радова (тестови, есеји и слично) и право на увид у радове у циљу јавности и објективности оцењивања.

Информације о циљевима, исходу, садржају, методама рада и начину оцењивања за све наставне предмете налазе се и у књигама предмета које су доступне на сајту Факултета (https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1xQsrivNt3D_70vJhhEeWOM-tY02CcGb4). Успешно савладавање програма из појединих предмета носи одређени број ЕСПБ бодова који је еквивалентан просечном радном оптерећењу студената за тај предмет. Предмети на Докторским академским студијама на Филозофском факултету у Нишу могу се савладати на основу радног оптерећења чији је еквивалент 5, 10 и 15 ЕСПБ бодова, израда нацрта докторске тезе на основу оптерећења чији је еквивалент 10 ЕСПБ бодова, истраживање за докторску тезу 1 на основу оптерећења чији је еквивалент 20 ЕСПБ бодова, истраживање за докторску тезу 2 на основу оптерећења чији је еквивалент 10 ЕСПБ бодова, истраживање за докторску тезу 3 на основу оптерећења чији је еквивалент 10 ЕСПБ

бодова и израда и одбрана докторске тезе на основу оптерећења чији је еквивалент 40 ЕСПБ бодова. Програм основних студија је савладан након што се прикупи 180 ЕСПБ бодова. Успешност студената у савладавању сваког појединог предмета изражава се поенима – од 51 (минималан број поена за прелазну оцену) до 100 (максималан број поена). Студенти се оцењују оценама од 5 (еквивалент броју поена од 0 до 50) – није положила/положио, до 10 (еквивалент броју поена од 91 до 100) – изузетан/изузетна. Сваки предмет из студијског програма има јасан и објављен (у силабусима који су доступни и на сајту Филозофског факултета) начин стицања поена. Начин стицања поена током извођења наставе укључује број поена које студенти стичу по основу сваке врсте активности током наставе, односно извршавањем предиспитних обавеза и полагањем завршног испита. Студенти се оцењују континуирано у току наставе, кроз предиспитне обавезе и на завршном испиту. Оцена изражава укупан успех студената у различитим формама провере знања, које у различитој сразмери учествују у укупној оцени. Минималан број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза током наставе је 30, а максималан 70. Минималан број поена које студент може да стекне полагањем завршног испита је 30, а максималан 70 поена.

Наставници и сарадници су доступни студентима на консултацијама у кабинету и *online*, а у циљу обезбеђивања квалитета Департман за социологију им гарантује коректно и професионално понашање наставника и сарадника током оцењивања (објективност, етичност, доследност, демократичност и академски коректан однос према студенту). Подаци о понашању наставника и сарадника током оцењивања добијају се и анализирају континуирано захваљујући анкетирању студената, које се спроводи на крају сваког семестра. Услови студирања на докторским студијама на Филозофском факултету у Нишу оцењени су позитивно (оцене су углавном преко 4) ([Прилог 10.2.д](#)).

Департман за социологију редовно прати пролазност студената по предметима и годинама студија ([Табела 8.1](#) и [Табела 8.3](#)), стопу успешности студената ([Табела 8.2](#)), а у случају одређених неправилности и ниске/превисоке пролазности, предузимају се одређене мере ([Прилог 8.3](#)). Подаци о томе добијају се из Службе за наставу и студентска питања и анализирају на седницама Радне групе за обезбеђење квалитета наставе у оквиру Центра за унапређење квалитета Филозофског факултета, а затим на седницама Већа Департмана за социологију. У случају одступања од усвојених процедура оцењивања, које утврди Комисија за осигурање квалитета наставе, или на основу приговора студената, на предлог Центра за унапређење и контролу квалитета декан, продекан за наставу или управник Департмана за социологију, у складу са Статутом Филозофског факултета и Правилником о оцењивању, могу применити одговарајуће мере за побољшање квалитета оцењивања (корекција програма предмета, литературе, услова за полагање испита или односа наставника према студенту). Дефинисани закључци и

предлози мера за унапређивање утврђеног стања по потреби се усвајају на Наставно-научном већу Факултета.

Студенти Докторских студија социологије могу да добију подршку и од стране [Канцеларије за развој каријере и подршку студентима](#). Осим каријерног вођења делатност ове Канцеларије усмерена је и на праћење потреба студената и пружање подршке студентима који се суочавају са неким тешкоћама током студирања.

б) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Процедура пријема студената на ДАС социологије је јасно дефинисана и поштује се без изузетка. +++ Обезбеђена је једнакост и равноправност студената у сваком погледу, укључујући и студенте са посебним потребама. +++ <i>Канцеларија за развој каријере и подршку студентима</i> током читаве године стоји на располагању студентима у погледу каријерног вођења, али и решавања било каквих проблема везаних за студије. ++ Све информације о ДАС социологије доступне су и редовно се ажурирају на сајту Филозофског факултета и огласној табли на Факултету. +++ Процедуре и критеријуми оцењивања студената на ДАС социологије јавно су доступни у оквиру релевантих правилника и силабуса појединачних предмета. +++ Центар за унапређење квалитета континуирано врши анализу метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима, годинама које доставља Департману за социологију и предлаже корективне мере за превазилажење недостатака. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> Мали број пријављених кандидата за ДАС социологије. +++ Недовољно прецизан систем награђивања студената који постигну изванредне резултате током студирања. ++

<ul style="list-style-type: none"> • Радне групе Центра за унапређење квалитета прате и анализирају пролазност студената на ДАС социологије по предметима, као и објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања. ++ • Број студената на ДАС социологије је у складу са кадровским, просторним и техничким могућностима Факултета.+++ 	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Подстицање такмичарског духа студената на ДАС социологије путем стипендирања, награђивања и слично. ++ • Обезбеђивање адекватних учила за студенте с инвалидитетом. ++ • Подизање степена мобилности студената на међународном нивоу. ++ • Унапређивање сарадње с институцијама ради запошљавања најуспешнијих студената, чиме би се студенти мотивисали да постижу боље резултате. +++ • Унапређивање квалитета студената могуће је систематичним уређивањем политике вредновања ваннаставних активности студената. ++ • Анализирање пролазности и оцењивања студената на ДАС социологије како би се критеријум оцењивања задржао на одговарајућем нивоу. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Мотивација студената на ДАС социологије за учешће у ваннаставним активностима директно је повезана са системом вредновања ваннаставних активности. +++ • Уколико би се смањио број буџетских места на нивоу Филозофског факултета, могло би се смањити и интересовање за ДАС социологије. +++

в) Предлог мера и активности за унапређивање квалитета стандарда 8:

1. Систематско планирање поступака мотивисања студената на ДАС социологије за чешће учествовање у различитим наставним и ваннаставним активностима.
2. Обезбеђивање већег учешћа студената ДАС социологије у департманским активностима кроз непосредно учествовање у обликовању стандарда квалитета у важним областима, као што су дефинисање исхода учења, усаглашавање и прецизно дефинисање садржаја, стандарда оцењивања и начина вредновања предиспитних обавеза.
3. Укључивање студената ДАС социологије у научноистраживачке пројекте.
4. Обезбеђивање услова за повећање степена пролазности студената ДАС социологије на предметима код којих је утврђена мања пролазност организовањем допунских консултација.
5. Обезбеђивање вишег нивоа сарадње са Националном службом за запошљавање као важног субјекта чији импути треба да буду полазна основа за развој наставног рада и иновирање уписне политике Факултета.
6. Унапређивање рада и активност формираног Савета послодаваца и Мреже наставника и сарадника ради обезбеђивања квалитета студија и студената и непосредног повезивања образовања са светом рада.
7. Прецизније дефинисање поступка награђивања студената који су током студија постигли изузетне резултате.

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Филозофски факултет правовремено обезбеђује студентима Докторских академских студија социологије потребне уџбенике и другу литературу неопходну за квалитетно савладавање садржаја предвиђених плановима студијског програма.

а) Опис

У складу са актуалним трендовима у релевантним научним областима врши се стална набавка савремене научне и стручне литературе која омогућава стално осавремењавање наставе. Стандарди квалитета литературе, уџбеника, и библиотечких и информатичких ресурса на Факултету, као и мере и поступци за праћење и унапређивање њиховог квалитета дефинисани су [Статутом Факултета](#) (посебно у Члановима: 47 и 177–182, као и Члановима: 9, 28, 73, 76, 85, 126 и 188) [Правилником о уџбеницима Филозофског факултета](#) (бр.470/1-4 од 19.12.2007, [Прилог 9.1](#)), [Правилником о уџбеницима Универзитета у Нишу](#) (бр. 8/16-01-004/08-006 од 20.05.2008), као и [Правилником о издавачкој делатности Универзитета у Нишу](#) (бр. 8/16-01-003/07-005 од 29.05.2007) и [Правилником о издавачкој делатности Филозофског факултета](#) (бр. 143/1-10-01 од 13.04.2011).

Настава свих предмета на програму ДАС социологије покривена је одговарајућом литературом (уџбеници, монографије, енциклопедије, часописи) која је студентима доступна на српском језику, као и на страним језицима, а која је унапред позната и објављена у књигама предмета сваког појединачног предмета које се налазе на сајту Факултета. Поред тога, Библиотека студентима социологије обезбеђује увид у расположиве уџбенике, релевантне библиотечке јединице и серијске публикације кроз листе доступне на интернет страници Библиотеке: <https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/biblioteka>. На овој страници доступан је [целокупни билтен књига](#) разврстан по годинама (за последњих десет година) и по научним областима. Библиотека Филозофског факултета је чланица COBISS система те се електронски каталог публикација Факултета може прегледати и претражити путем линка: <https://plus.sr.cobiss.net/opac7/bib/search?db=ffnis>. Библиотека Филозофског факултета у Нишу поседује фонд који својим обимом и квалитетом, сразмерно броју и структури корисника, одговара потребама праћења и унапређења образовног, истраживачког и научног рада студената ДАС социологије. Фонд социолошке литературе се стално допуњује куповином нових издања, разменом са другим библиотекама, набавком литературе преко научних пројеката и путем поклона од издавача и аутора – најчешће наставника Департмана за социологију. Тренутно, у фонду Библиотеке Филозофског факултета има 1.250 уџбеника из области социолошких наука на српском, и 90 на страним језицима. У фонду су заступљени реномирани домаћи социолошки часописи, док су

бројни часописи из области друштвених наука на страним језицима електронски доступни преко сервиса KoBSON. ([Табела 9.1 Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи](#), [Прилог 9.2 Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на Факултету Департман за социологију](#)).

Библиотека набавља штампане домаће научне часописе на предлог Департмана за социологију. Страни часописи су доступни у електронском облику преко сервиса KoBSON. Студенти могу приступити сервису са рачунара на факултету, а запослени, као и стипендисти Министарства науке, имају приступ и од куће уз одговарајуће лиценце.

Филозофски факултету Нишу обезбеђује студентима неопходне информатичке ресурсе за савладавање градива. Рачунарски центар Филозофског факултета опремљен је и организован тако да обезбеди квалитетно функционисање локалне рачунарске мреже, која је део академске мреже Србије, као и целокупне електронске опреме која се користи у наставним, научним и стручним активностима Факултета. Организација, статус и рад Рачунарског центра уређени су [Статутом Факултета](#), [Правилником о организацији и систематизацији радних места](#) и [Правилником о интернет сајту Факултета](#). Рачунарски центар опремљен је савременим уређајима, и брине о функционисању компјутерске и електронске опреме на Факултету. Комплетна листа рачунарске и електронске опреме на Факултету дата је у [Табели 9.2– Попис информатичких ресурса](#).

У обезбеђивању квалитета стандарда 9 значајно место имају активности усмерене на популацију студента којима су осим рачунара у рачунарским учионицама на располагању и услужни рачунари у ходницима факултета у приземљу и на другом спрату. На овим рачунарима је уз највиши ниво безбедности омогућено и коришћење једног USB порта за флеш меморије. Такође, сви студенти Филозофског факултета имају отворене е-mail адресе на [G Suite платформи](#) и налоге за коришћење [апликације „е-Индекс“](#) која сваком студенту омогућава преглед уписаних семестара, положених испита, уплата за школарину, увид у распоред испита, распоред часова, пријаву испита, попуњавање евалуационих анкета, и сл.

Информације о рачунарском центру Факултета доступне су на Интернет страници: <https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/racunarski-centar>.

б) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Добро развијен институционални оквир за праћење и унапређење квалитета уџбеника, литературе и других библиотечких ресурса из области социологије +++ • Предмети заступљени на ДАС социологије су у задовољавајућој мери покривени одговарајућим уџбеницима +++ • Библиотечки фонд по обиму и квалитету одговара броју и потребама студената ДАС социологије ++ • Факултет и Департман за социологију имају потенцијал и за даљи развој библиотечких ресурса +++ • Библиотечки фонд се развија у складу са потребама студијских програма и научноистраживачких пројеката. Набавка уџбеника и литературе врши се на захтев Већа Департмана за социологију +++ • Постоје одговарајући информатички ресурси, како у погледу броја рачунара и пратеће опреме, тако и у погледу могућности приступа интернету и коришћења одговарајућих информација +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак простора опремљеног рачунарима који се не би користио у наставне сврхе већ би омогућавао студентима да слободно и према индивидуалним потребама користе информатичке ресурсе +++ • Мањи број библиотечких јединица из области социологије на страним језицима у односу на доступну литературу на српском језику ++ • Проблеми у вези са темпом обнављања рачунара и пратеће опреме и набавке најновијих лиценцираних софтвера +++

Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Могућност лаког праћења и провере квалитета свих аспеката овог стандарда, захваљујући јасним и мерљивим параметрима +++ • Мотивисаност запослених на Департману за социологију да у краћим интервалима преиспитују квалитет литературе и уџбеника у силабусима, на основу различитих показатеља у спровођењу студијског програма, укључујући и резултате студентске евалуације +++ • Велике могућности приступа електронским информацијама преко KoBSON сервиса ++ • Довољан број и одговарајућа квалификациона структура запослених у Библиотеци и Рачунарском центру +++ • Постојање потенцијала за даље унапређење квалитета информатичких ресурса ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Будући да квалитет финансирања у доброј мери зависи од оснивача, а не од самог Факултета, може се десити да финансирање у наредном периоду (посебно узевши у обзир најављену економску рецесију услед пандемије COVID-19) не буде на адекватном нивоу, што може негативно утицати на развијање библиотечких и информатичких ресурса ++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9

- (1) Пратити и унапређивати квалитет библиотечких ресурса. Такође, важно је континуирано обезбеђивање уважавања принципа савремености социолошке литературе која се набавља за библиотеку и усклађености са потребама студијског програма ДАС социологије.
- (2) Израдити допуну и иновирање *Правилника о уџбеницима* и *Правилника о издавачкој делатности* како би се побољшао квалитет уџбеника из области социологије али и олакшала и убрзала процедура за њихово објављивање.
- (3) Обезбедити рационално коришћење наменских средстава за осавремењавање библиотечког фонда најновијом социолошком литературом.

- (4) Коришћење средстава из донација и међународних пројеката за финансирање издавања монографија из области социологије, те набавку социолошке литературе и информатичке опреме.
- (5) Стални увид у најсавременије информатичке ресурсе и благовремена набавка нове опреме и лиценцираних програма за квантитативну и квалитативну обраду и анализу података (SPSS, QDAMiner, MaxQDA, NVivo, Atlas.ti, CoherisAnalyticsSPAD, ...) као и реализација планираних активности за развијање информатичких ресурса Факултета.

Стандард 10: Квалитет управљања Департманом за социологију и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања Департманом за социологију ДАС прати се у континуитету, уз перманентну проверу рада служби задужених за квалитет ненаставне подршке. Квалитет се постиже и одржава успостављеним надлежностима и компетентношћу чланова Департмана ангажованих на ДАС-у као и стручног особља за ненаставну подршку.

Опис

Квалитет управљања Департманом за социологију (ДАС) омогућена је успостављеном савременом организационом структуром која укључује јасно дефинисане одговорности и надлежности чланова Департмана у циљу ефикасног управљања и пружања квалитетне услуге од стране ненаставног особља. ДАС Департмана за социологију реализују и организују наставници који активно учествују у извођењу наставе и научноистраживачког рада из области социологије. Сагласна са [Законом о високом образовању](#) и [Статутом Универзитета у Нишу](#), унутрашња организација Департмана уређена је [Статутом](#) и општим актима факултета. Образовну и научноистраживачку делатност Департман остварује:

- (1) реализацијом наставе и студијског програма докторских академских студија социологије,
- (2) научноистраживачким пројекатима који се дефинишу и реализују првенствено кроз организациону јединицу за обављање научноистраживачке делатности (Центар за социолошка истраживања).

Стручни орган Департмана за социологију јесте [Веће Департмана за социологију](#) у складу са одређењима и правилима Статута Филозофског факултета. Надлежности и одговорности овог Већа дефинисани су [Статутом, Правилником о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету](#) број 117/1-01 од 23.03.2018. године и [Правилником о раду Филозофског факултета](#) број 147/2 од 21.04.2011. и [Уговорима о раду](#) запослених који такође пружају и јасне смернице за начин рада и поступке овог Већа. Департманом, из редова наставника, руководи управник кога именује и разрешава Декан факултета на предлог *Већа департмана* ([Статута](#), члан 33). Функција управника подразумева временску одредницу од 3 године у оквиру које делује у складу са својим надлежностима и дужностима, док секретар департмана, именован од стране Већа департмана, своју функцију обавља годину дана. Сви наставници који су на департману за социологију и уједно у радном односу чине Веће департмана за социологију (<https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje>). Веће департмана има дужност да дефинише надлежност овог тела и то на начин да се опсег и врсте надлежности изгласају већином од укупног броја присутних чланова, сходно чему је за легитимност одлука на седницама неопходно присуство више од половине укупног броја чланова. Управник департмана председава Седницама Већа департмана, а секретар Департмана води записник о раду Већа. Изгласане одлуке, предлоге,

мишљења и закључке потписује управник након чега се исте достављају надлежним органима и службама Факултета (Наставно-научном већу Факултета). У случају одсуства управника, његову функцију преузима наставник кога он одреди.

Послови Већа департмана у вези са ДАС социологије, су:

- припрема предлога студијских програма докторских академских студија,
- утврђивање предлога распореда часова предавања и вежби за текућу школску годину,
- утврђивање предлога програма научних истраживања,
- разматрање успеха студената Департмана,
- разматрање пријаве теме докторске дисертације; давање мишљења о испуњености услова за пријаву теме дисертације и о усклађености теме дисертације са предметом научне области; давање мишљења о саставу Комисије за оцену научне заснованости теме дисертације; разматрање извештаја Комисије за оцену научне заснованости теме дисертације; давање мишљења Наставно-научном већу о усвајању предложене теме дисертације и предлагање ментора; разматрање испуњености услова за одбрану дисертације и давање мишљење Наставно-научном већу о члановима комисије за оцену и одбрану дисертације; разматрање извештаја о урађеној докторској дисертацији и давање мишљења Наставно-научном већу о усвајању извештаја и давању сагласности за одбрану дисертације,
- именовање комисије за еквиваленцију сродних студијских програма, признавање испуњености обавеза и положених испита, као и о стеченом укупном броју ЕСПБ бодова и обављање и других послова у складу са [Законом](#) и [Статутом](#).

Представници из редова студената имају могућност да учествују у раду стручних органа и њихових тела по питањима реформи студијских програма, ефикасности студирања, утврђивања броја ЕСПБ и других питања чиме се осигурава квалитет студијских програма и наставе. Циљ укључивања представника студената јесте активна партиципација студената у рад Факултета. Студенти социологије остварују своја права и штите своје студентске интересе тиме што имају своје представнике у [Студентском парламенту](#), док су начин избора представника студентског парламента, његов састав и надлежности дефинисани члановима 92, 93, 94 и 95. [Статута Факултета](#).

На факултету не постоји посебно одређена организациона јединица за стручне послове која би се односила само на Докторске студије социологије, већ постоји заједнички *Секретаријат факултета* чије услуге користе сви департмани, и који подразумева следеће службе:

- Служба за наставу и студентска питања,
- Служба за мастер и докторске студије,
- Служба за опште и правне послове,

- Финансијска служба и
- Техничка служба.

Шеф сваке од ових служби задужен је за непосредну организацију рада запослених унутар исте, и сноси одговорност за испуњеност захтева квалитетне реализације одговарајућих послова и задужења. Укупан број запослених у Секретаријату факултета је 50, а четворо запослених је са радним уговором на одређено време ([Табела 10.1](#)). За непосредан рад са студентима ДАС социологије у *Служби за мастер и докторске студије* задужена је [Симонида Пејчић](#), дипломирани социолог, самостални стручно–технички сарадник за студије и студентска питања. Начелно, запослени из ненаставног особља Факултета су квалификовани и оспособљени за ефикасно пружање подршке реализацији студијских програма, научноистраживачког рада и осталих делатности Факултета, док је организација и систематизација послова радника Секретаријата утврђена [Правилником о систематизацији радних места на Факултету](#). У случају премештања радника из једне службе у другу или на неко друго радно место унутар исте службе, услови и поступци премештања дефинисани су [Правилником о раду](#) и *Уговорима о раду* у складу са [Законом](#).

У [Правилнику о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета у Нишу](#) број 264/1-2 /11.06.2008/ дефинисани су начини за постизање квалитета управљања и ненаставне подршке који се остварују кроз: 1. планско, систематско и организовано праћење ненаставне подршке; 2. супервизију и редовним извештајима о раду запослених у факултетским службама; 3. континуирану процену квалитета рада органа пословођења и служби; 4. спровођење подстицајних и корективних мера; и 5. унапређивање нивоа радних способности ненаставног особља.

Студенти, ненаставно особље и наставници могу оцењивати рад и деловање управљачког и ненаставног особља, док су Секретар Факултета и шефови појединачних служби задужени за праћење, контролу и процену рада ненаставног особља. Факултет је посебно заинтересован за праћење и процену односа управљачког и ненаставног особља према студентима, нивое њихове мотивисаности, заинтересованости, одговорности и професионализма у раду. У циљу постизања боље квалификационе структуре свог кадра и повећања њиховог задовољства у раду, Факултет практикује и стимулативна награђивања (увећање зараде на основу бољег радног учинка, обезбеђивање различитих могућности за перманентно усавршавање и слично). Сви поступци спровођења мера за унапређење рада ненаставног особља, али и дисциплинске мере у случају повреде радне обавезе, могу се наћи у [Правилнику о раду](#) и *Уговорима о раду*. Успостављене мере за побољшање квалитета управљања као и механизми контроле ненаставног особља, дефинисани су са циљем стварања адекватних услова за развијање професионалног односа према студентима и другим корисницима услуга, али и зарад развијања културе квалитета, компетентности и беспрекорности у раду код ненаставних радника.

За праћење и вредновање рада ненаставног особља користе се подаци из периодичних извештаја о раду стручних служби, као и подаци добијени путем евалуације студената о којој се извештавају декан, продекани, секретар факултета и Комисија за унапређење квалитета. Резултати анкетирања студената дати су у [Прилогу 10.26](#), док се примери упитника налазе на сајту факултета. У факултетским документима не постоје издвојене оцене *студената ДАС социологије* као посебне групе о управљању и раду ненаставног особља, али постоје оцене о органима управе и стручних служби од стране студената свих докторских студија. По њима произилази да студенти докторских студија високо оцењују управљање Филозофским факултетом и да су задовољни подршком коју добијају од одговарајућих стручних служби. У пролећном семестру школске 2016/2017 студенти докторских студија су квалитет управљања и рад стручних служби оценили оценом – 4,7, у јесењем семестру 2018/19 оценом - 4,79, док су у јесењем семестру 2019-2020 квалитету управљања факултетом и ненаставне подршке доделили оцену - 4,79.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Надлежности управника и чланова департмана у вези са ДАС социологије одређене су одговарајућим актима установе (Статутом) +++ • Статутом факултета дефинисана је организациона структура департмана и Центра за социолошка истраживања +++ • Постоји дефинисан опис послова, и прецизиране ингеренције и одговорности Већа Департмана у вези са ДАС социологије +++ • Представници студената имају могућност да учествују у раду Већа Департмана, у вези са докторским студијама. +++ • Ненаставно особље је квалификовано и оспособљено за успешно пружање подршке реализацији ДАС социологије и научноистраживачког рада. +++ • Развијена је сарадња и комуникација између управника департмана и <i>Службе за мастер и докторске студије</i> +++ • Квалитет управљања и ненаставне подршке се обезбеђује континуираним 	<ul style="list-style-type: none"> • Релативно је мали годишњи број студената ДАС социологије које одређује ресорно министарство (2 места за студенте из буџета и 2 места за самофинансирајуће студенте - којих досад није ни било), што може да утиче на смањење мотивације за рад и напредовање наставника на овом нивоу студија. • Студенти се не укључују у довољној мери у рад департмана, чиме отежавају остваривање својих права и заштиту својих интереса.

праћењем и студентским евалуацијама као и спровођењем подстицајних и корективних мера. +++ • У Служби за мастер и докторске студије се користе савремене технологије које омогућавају ефикасност у раду ++	
Могућности	Опасности
• Перманентна и обавезна едукација ненаставног особља из области законских прописа који се тичу високог школства, као и непосредне и онлајн комуникације са студентима +++	• Ограничене материјалне могућности студената услед чега нема уписаних самофинасирајућих студената • Ограничене материјалне могућности Факултета услед неповољне економске ситуације изазване пандемијом ++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10:

Квалитет ненаставне подршке и на овом новоу студија на Департману за социологију, могао би делимично да се побољша ангажовањем ненаставног особља из стручних служби на послу техничких секретара департмана, чиме би се растеретили асистенти и асистенти-приправници. Истовремено, да би се избегла инерција, пасивност и недовољна ангажованост особља из стручних служби, неопходно је организовати њихово обавезно и континуирано стручно усавршавање којим би се унапредиле њихове компетенције и побољшала комуникација са докторандима. Ваљало би и реализовати неке од активности из документа [Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета 2017/2018 до 2020/2021](#) који се залаже за повећање транспарентности рада органа управе путем још веће видљивости њиховог рада на сајту Факултета, за усавршавање система електронског приступа ресурсима Факултета, повећање мотивације ненаставног особља за даље усавршавање, побољшање функционисања Секретаријата и осталих служби Факултета, као и за подизање нивоа сарадње са студентима из *Студентског парламента*.

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме обезбеђује се кроз њихов адекватан обим и структуру.

а) Опис

У циљу реализације наставних активности, а у складу са бројем студената на Докторским академским студијама социологије, Департман за социологију Филозофског факултета у Нишу располаже адекватним просторијама матичне високошколске установе, и то: учионицама, рачунарским учионицама, амфитеатрима, кабинетима, библиотеком и читаоницом. Наставном особљу Департмана за социологију, као и студентима Докторских академских студија на располагању су сви просторни капацитети Филозофског факултета у Нишу, који износе 7.240м² ([Табела 11.1: Укупна површина са површином објекта](#)). У случају потребе, Департман за социологију може да користи простор Електронског факултета Универзитета у Нишу, са којим Филозофски факултет у Нишу има потписан уговор о закупу. Департман за социологију по потреби усклађује своје просторне капацитете и опрему са захтевима наставног процеса и научно-истраживачког рада.

Наставном особљу и студентима Докторских академских студија на Департману за социологију доступне су информационо-комуникационе технологије којима располаже Филозофски факултет у Нишу, а све у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета рада у настави и у области научних истраживања. Чланови Департмана за социологију континуирано прате и примењују дигиталне иновације у области образовања, наставе и научноистраживачког рада и располажу адекватном информационом технологијом и савременим мултимедијалним средствима у реализацији студијског програма на Докторским академским студијама социологије: интерактивне табле, лаптопови, компјутери, видео-бимови, графоскопи, фотокопир апарати, штампачи и скенери, савремени мобилни систем за виртуелну реалност (ВР наочаре, сензори и емитери...), савремена технологија за видео конференције и електронска групна путовања и друго ([Табела 11.2: Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду](#)). Све просторије на Факултету су опремљене компјутерима, а одређене учионице и видео пројекторима, као и додатном опремом (TV, DVD, звучници, друга мултимедијална опрема), док је читав простор Факултета покривен бежичним (WiFi) приступом интернету. Такође, Департману за социологију доступна је и сала Факултета која поседује опрему за студије на даљину и има капацитет од 110 места. Неометаним приступом различитим врстама информација у електронском облику као и великим бројем доступних апликација (Google Meet, Zoom, Google

classrooms...) пружа се могућност успешне реализације наставе на даљину. Ради обезбеђивања и унапређења квалитета наставног и научноистраживачког рада на Докторским академским студијама социологије могуће је користити разноврсне услуге Рачунарског центра и скриптарнице при Факултету (фотокопирање, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала).

6) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Просторни капацитети којима Департман за социологију у овом тренутку располаже за потребе Докторских академских студија социологије усклађени су са укупним бројем студената на овим студијама. ++ • Савремена техничка и информатичка опрема Факултета у складу је са потребама реализације програма на Докторским академским студијама социологије.+++ • Техничко-технолошка опремљеност простора за наставу и научноистраживачки рад особља и студената Докторских академских студија социологије је одговарајућа. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Због ограниченог просторног капацитета Факултета, Центар за социолошка истраживања при Департману за социологију не поседује посебну просторију, што отежава квалитетно извођење научноистраживачког рада докторанада и развој научноистраживачког подмлатка, ограничава могућности реализације научне сарадње и мобилности студената, наставника/сарадника, као и складиштење библиотечког фонда, набавку и складиштење опреме за рад Центра. +++ • Недостатак простора у читаоници библиотеке Факултета, што студентима докторских академских студија отежава рад током семестара а посебно у време испитних рокова. +++ • Компјутерске учионице користе се и за наставу за коју није потребна рачунарска опрема, што смањује њихову доступност студентима докторских академских студија за самостални рад: истраживања, пројекте, израду семинарских радова и докторских дисертација. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Просторне ресурсе је могуће повећати и унапредити коначним исељавањем Департмана за хемију Природно-математичког факултета из зграде Филозофског факултета Универзитета у Нишу, чиме би се простор у коме се 	<ul style="list-style-type: none"> • Будући да квалитет финансирања у значајној мери зависи од оснивача, а не од самог Факултета, може се десити да финансирање у наредном периоду не буде на адекватном нивоу, што може негативно утицати на унапређење

<p>тренутно налазе њихове лабораторије и кабинети искористио за реализацију наставе, ваннаставне активности и научноистраживачки рад. +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Могућност спровођења учења на даљину и електронског учења. ++ • Повећање капацитета информатичке опреме могуће је реализовати путем учешћа наставног особља Департмана за социологију и студената докторских академских студија на међународним научним пројектима и кроз реализацију истраживања у циљу пружања услуга трећим лицима. ++ • Ради унапређивања квалитета простора и опреме, потребно је радити на даљој набавци лиценци од <i>Microsoft</i>-а за рачунарску опрему коју би користили докторанди и наставно особље Департмана за социологију. +++ 	<p>квалитета простора и опреме. ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољно финансијских средстава за замену информационо-комуникационе опреме која брзо застарева. ++ • Зграда Факултета је стара и тешко је предвидети неопходна средства потребна за текуће и инвестиционо одржавање просторија у којима Департман за социологију обавља наставни и научно-истраживачки рад. +++
---	---

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11

У циљу унапређивања квалитета наставе и научно-истраживачког рада на Докторским академским студијама социологије и у Центру за социолошка истраживања, неопходно је додатно унапредити квалитет простора и опреме. Најпре је неопходно обезбедити посебну просторију која би била опремљена адекватном опремом за рад Центра за социолошка истраживања, у оквиру кога би докторанди могли унапређивати своје компетенције и ескпертизе, радити на истраживачким пројектима и реализовати докторске дисертације. Сматрамо да би оваква мера унапредила квалитет рада на читавом Департману за социологију и допринела профилисању и усавршавању научног подмлатка. Затим, потребно је повећати и унапредити просторни капацитет кабинета запосленог особља на Департману (пожељно је да у једном кабинету не буде више од два запослена наставника и/или сарадника, уградити клима уређаје и санирати кров зграде Факултета). Такође, неопходно је набавити лиценце од *Microsoft*-а за рачунарску опрему коју би користили докторанди и наставно особље Департмана за социологију, јер би се тиме значајно унапредио квалитет укупне опреме и наставно-научног рада.

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Филозофски факултет на свим нивоима студија и на свим департманима, укључујући и ДАС Социологије, подразумева учешће студената у провери квалитета, пре свега кроз учешће представника студентске популације у одређеним телима високошколске установе, као и рад студентских организација. Један од најважнијих облика укључивања студената у поступак самовредновања и провере квалитета рада установе одвија се кроз периодично анкетање студената кроз поступак евалуације рада појединих служби установе, укључујући и наставни процес на студијском програму, када студенти процењују квалитет рада наставника и сарадника на предметима које слушају.

а) Опис

Студенти ДАС на Департману за социологију и Факултету су препознати као значајни партнери у оцени, одржавању и побољшању квалитета студијског програма и наставног процеса. Департман за социологију, на свим нивоима студија, и нарочито у оквиру докторских студија препознаје студенте као кључне актере квалитета образовне делатности коју спроводи. Отуда су они у прилици да утичу на квалитет високог образовања кроз различите врсте инпута. Део њих се односи на евалуацију и контролу најбитнијих елемената квалитета рада високошколске установе. Партнерски однос у поступку контроле квалитета рада установе и квалитета програма докторских студија уграђен је и у општа и посебна нормативна акта високошколске установе. Тако, [Статутом Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#) (видети члан 76, параграф 2 и 96, тач. 7 и 9) и [Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#), (посебно чланом 14) предвиђене су различите форме укључивања студената у самовредновање и проверу квалитета. Најважнији облици ангажовања студената у поступку самовредновања и контролу квалитета остварују се кроз:

а) учешће представника студената у комисијама и телима за обезбеђење квалитета рада високошколске установе;

б) партиципацију студената у поступку самовредновања рада Департмана и високошколске установе у целини;

ц) учешће студената у поступцима унапређења квалитета наставног рада Департмана и Факултета у целини.

Треба истаћи да је учешће студената свих нивоа студија уграђено у стратешка документа високошколске установе која се односе на ову област. Тако, [Стратегијом обезбеђења квалитета](#), предвиђена је суштинска укљученост студената као партнера у поступку обезбеђења и унапређења квалитета на

Факултету, у првом реду кроз деловање Студентског парламента и учешће у рад Комисије за унапређење квалитета

а) Први домен ангажовања студената на унапређењу квалитета и контроли квалитета рада високошколске установе подразумева учешће студената, укључујући и оних на докторским студијама социологије, у раду више тела Факултета надлежних за обезбеђивање квалитета рада Департмана и Факултета (Наставно-научно веће Филозофског факултета, Савета факултета, Комисија за унапређење квалитета Факултета и Дисциплинска комисија (види: [Прилог Студенти чланови у телима Факултета](#))). Када је реч о деловању Студентског парламента, важно је указати да ово тело има аутономни рад, те мандат да окупи представнике студената свих нивоа студија који се ангажују у низу активности контроле квалитета предвиђених нормативним актима Факултета. У домену овог стандарда, суштинска активност студената је учешће у одлучивању о питањима оцене квалитета постојеће наставе, реформе студијских програма, ефикасности студирања, утврђивања броја ЕСПБ бодова, унапређења мобилности студената, подстицања научноистраживачког рада студената, као и заштите права студената и унапређења студентског стандарда.

б) У самовредновању рада Департмана и високошколске установе у целини, студенти докторских студија социологије учествују кроз периодично анкетно испитивање које се спроводи с циљем да се евалуира квалитет наставе. Последња анкета изведена је у јесењем семестру школске 2019/2020. године када су прикупљени подаци о:

- исходима учења и квалитету наставног процеса,
- квалитету уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса,
- квалитету управљања факултетом и квалитету ненаставне подршке,
- квалитету простора и опреме и
- улози студената у самовредновању и провери квалитета.

И док су поједини параметри евалуације универзални за студенте свих нивоа студија, неки од испитиваних аспеката су специфични за студенте докторских студија. На пример, студенти докторских академских студија процењивали су адекватност знања за област студија, развијање способности за самосталан истраживачки рад и подстицаје у том правцу, капацитет програма да подстакне повезивање знања из различитих области као и могућност стицања вештина критичког преиспитивања и вредновања постојећих научних достигнућа на програму, могућност додатног ангажовања студената на спровођењу пројеката итд. Битно је нагласити да је последњих неколико таласа студентске евалуације спроведено електронским путем, чиме је обезбеђен додатни квалитет у том поступку, будући да је обезбеђена анонимност и умањена вероватноће давања пожељних одговора.

Резултати тих анкета јавно су доступни, између осталог и кроз [Извештаје о самовредновању](#) за одређену школску годину. Висок одзив [студената ДАС на анкету](#) показатељ је њихове заинтересованости за партнерску сарадњу у домену подизања квалитета рада високошколске установе.

ц) Коначно, студенти докторских студија су укључени у унапређење квалитета рада високошколске установе не само кроз заступљеност и ангажовање у поменутим телима Факултета (види одељак а), него и кроз активни рад студената чланова Центра за унапређење квалитета, изабраних од Студентског парламента. Активност студената у раду Центра се одвија кроз следеће форме: учествовање у анализи добијених података анкете којом се евалуира квалитета студијског програма и релевантне инфраструктуре Факултета, сачињавање предлога мера за побољшање квалитета наставе заснованих на анализи података које потписује Студентски парламент и упућује Управи факултета. Преклапање чланства у Центру за унапређење квалитета и у Комисији за унапређење квалитета, омогућава студентима да квалификовано учествују у раду радне групе за анализу успешности и ефикасности студирања и радне групе за осигурање и унапређење квалитета наставе. Посебно је важно да је кроз укључивање студената у рад ових тела обезбеђена могућност да укажу на проблеме који се односе на извођење наставе као и да предложе одговарајуће мере за унапређење квалитета наставе. Заступљеност у раду других напред споменутих тела Факултета студентима докторских академских студија омогућава да искажу свој став о предлозима наставних програмима, променама студијских планова и другим важним питањима која се тичу суштинских аспеката студирања на одређеном студијском програму.

Као посебан механизам мотивисања и подршке студентима за укључивање у активности за побољшавање квалитета рада установе постоји и Канцеларија за развој каријере и подршку студентима. Поред осталог, Канцеларија има важну улогу у информисању студената о могућностима укључивања у поступке самовредновања квалитета и контроле квалитета рада установе и пружа потпору у формулисању, координацији и спровођењу студентских иницијатива.

6) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

<i>Предности</i>	<i>Слабости</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Укљученошћу представника студената ДАС у телима Факултета попут Наставно-научног већа Филозофског факултета, Савет факултета, Комисија за унапређење квалитета Факултета, 	<ul style="list-style-type: none"> • Слаба видљивост и доступност информација на сајту Факултета о учешћу Студентског парламента и других студентских организација у активностима које се тичу

<p>Дисциплинска комисија и Комитет за професионалну етику, обезбеђено је учествовање студената у самовредновању и обезбеђивању квалитета. +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Периодично анкетирање студената ДАС о квалитету студијског програма, наставном раду и пратећој инфраструктури факултета спроводи се на начин да се обезбеђује анонимност студената и приступ онлајн анкети у дужем временском периоду, чиме је потенцијално омогућено сваком студенту да учествује поступку евалуације рада високошколске установе +++ • Представници студената ДАС кроз Студентски парламент и своје изабране чланове у Комисији за унапређење квалитета Факултета су активно укључени у спровођење анкетирања студената, чиме се обезбеђује транспарентност резултата студентске евалуације +++ • Студенти свих нивоа студија су подржани да се укључе у контролу квалитета студијског програма, наставе и релевантне инфраструктуре и посредством активности Канцеларије за развој каријере и подршку студентима +++ • Студентске организације спроводе додатне интерне евалуације о раду наставника и сарадника на основу којих дају мишљење о педагошком раду наставника које је саставни део изборне процедуре наставника +++ • Међу студентима је распрострањена свест о значају учествовања у осигурању квалитета студијског 	<p>унапређења квалитета Факултета +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мала мотивисаност студената за ангажовање у Студентском парламенту упркос чињеници да је његов рад оцењен нешто слабије него рад осталих тела на факултету приликом студентске евалуације ++ • Уздржаност студената у изражавају иницијативе за увођење нових курсева и других измена постојећих курикулума с циљем да се унапреди квалитет студија у области социологије на нивоу докторских академских студија + • Учешће студената у <i>online</i> анкети је обавезно, што на неки начин крши принцип добровољности за узимање учешћа у процесу осигурања квалитета студијског програма +
--	--

програма и наставног процеса ++	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Унапређење сарадње између Студентског парламента и Центра за унапређење квалитета Факултета и других органа Факултета којима је у надлежност квалитет рада високошколске установе +++ • Побољшати доступност и видљивост информација на сајту Факултета о учешћу Студентског парламента и других студентских организација у активностима које се тичу унапређења квалитета Факултета +++ • Охрабривање студената да слободније и чешће испоље иницијативу за покретање нових курсева и других измена постојећих курикулума с циљем да се унапреди квалитет студија на ДАС социологије ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Мали број студената уписаних на ДАС социологије ограничавајући је фактор у погледу заступљености ових студената у релевантним телима на Факултету, чиме је доведен у питање и њихов укупни утицај у поступку провере квалитета рада високошколске установе +++ • Потенцијална незаинтересованост студената за укључивање у процес контроле квалитета студијског програма и наставног процеса ++ • Недовољна информисаност студената о могућностима укључивања у процес контроле квалитета студијског програма и наставног процеса ++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13:

На основу описаног могло би се констатовати да је већина захтева стандарда 13, испуњена. Ипак, уочене слабости и опасности кроз примењену SWOT анализу на податке који се тичу улоге студената ДАС социологије у самовредновању и провери квалитета основа су на којој треба планирати мере и активности за унапређивање квалитета овог стандарда. Кључне мере би се тикале иновација у сарадњи између студентских организација с Департманом, као и Центром за осигурање квалитета. Такође, важно је и да се кроз индивидуални наставни рад са студентима докторантима, скрене пажњу на потребу за њиховим активизмом у телима Факултета који се баве квалитетом рада установе, као и за добијање повратних информација о квалитету наставног рада и пратећим релевантним садржајима који обезбеђују испуњавање основне сврхе установе. Како би се смањио ризик од мале заинтересованости и недовољне информисаности студената о раду студентских организација и поправиле шансе за њихово укључивање у контролу квалитета рада Департмана и Факултета, треба поправити видљивост и доступност информација о тим активностима. У том погледу сматрамо да је редовно ажурирање садржаја сајта Факултета које се односе на релевантне теме од значаја за укључивање студената у контролу рада установе, један од добрих начина да се

студенти не само информишу него и покрену на иницијативу. У томе посебну улогу могу имати портал Студентског парламента и друштвених мрежа, као један од најрелевантнијих извора информисања младих. Свакако, као важан механизам укључивања студената у самовредновање и контролу квалитета, анкетирање студената ће бити и надаље спровођено у условима који гарантују анонимност и комфор процењивача, а зарад мотивације студената за пружање истинитих и корисних информација. У ту сврху важна карика су активности Студентског парламента, које би морале да се одвијају на начин који ће омогућити свим студентима, па и студентима ДАС да се лично ангажују зарад подизања нивоа квалитета рада установе.

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Департман за социологију Филозофског факултета Универзитета у Нишу систематски прикупља потребне информације о обезбеђивању квалитета Докторских академских студија социологије и врши континуирано праћење, периодичну проверу и унапређивање квалитета у погледу различитих облика активне наставе, самосталног студијско-истраживачког рада (израда, презентација и публикација научних радова, припрема, израда и одбрана докторске дисертације, учешће у научноистраживачким пројектима и самостална научна истраживања), курикулума, оцењивања, наставног особља, литературе, библиотечких ресурса, савремених наставних средстава и друго.

а) Опис

Послове вредновања, унапређивања и обезбеђивања квалитета обавља Центар за унапређење квалитета Филозофског факултета у Нишу, као стручно и саветодавно тело унутар кога постоји Комисија за унапређење квалитета коју чине и представници наставника и студената са Департмана за социологију. Комисија припрема извештај на основу кога се одлучује о мерама за унапређивање квалитета докторских академских студија, наставног и научноистраживачког рада и оцењивања студената у оквиру предиспитних обавеза и на испиту. Поред Центра за унапређивање квалитета, важно стручно тело у процесу вредновања, унапређивања и обезбеђивања квалитета је *Веће докторских студија* (<https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/vece-doktorskih-studija>). Њега бира Наставно-научно веће Факултета, а чине га наставници који учествују у реализацији студијских програма докторских академских студија на Факултету. Један или два представника Департмана за социологију који учествују у реализацији наставе на Докторским академским студијама социологије део су Већа докторских студија.

Наставници и сарадници Департмана за социологију који учествују у реализацији наставе на Докторским академским студијама социологије континуирано прате и врше евалуацију наставе у оквиру сваког од предмета и на основу резултата развијају и унапређују програме наставних предмета ради њиховог усклађивања са достигнућима науке и организацијом рада. Чланови Департмана за социологију систематски прате успешност и ефикасност студирања на Докторским академским студијама на Департману и периодично проверавају квалитет на основу више параметара, као што су: просечна оцена на студијама, просечна оцена положених испита на појединачним предметима, дужина студирања, пролазност на испитима, број публикованих научних радова, укљученост у научноистраживачке активности и пројекте, број уписаних и број студената који су докторирали. На основу тога, утврђују се и примењују мере за обезбеђивање и унапређивање квалитета у свим релевантним областима, субјекти

који су одговорни за спровођење предвиђених поступака и активности, као и оквирни рокови за њихово спровођење.

Департман за социологију користи постојећу инфраструктуру Филозофског факултета у Нишу за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања. Департман за социологију на крају сваког семестра осигурава и унапређује квалитета наставе на Докторским академским студијама социологије спровођењем различитих активности, као што су анкетирање студената, наставника и сарадника о квалитету наставе и анонимним анкетирањем студената о квалитету рада наставника и сарадника. Такође, анкетирање се спроводи над студентима завршних година студија о квалитету студијског програма на Докторским академским студијама социологије. У циљу добијања повратних информација о компетенцијама студената који су завршили докторске студије социологије, спроводи се и анкетирање послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, бивших студената и других одговарајућих организација и институција, како би се на основу тога програм докторских студија на Департману за социологију ускладио и развијао у складу са потребама тржишта рада. Департман за социологију стара се о континуираном и ситематском праћењу примедби студената на докторским студијама, наставника и сарадника, сходно чему предлаже одређење мере Већу докторских студија у циљу кориговања уочених недостатака.

Ради самовредновања и прикупљања потребних информација о обезбеђивању квалитета у свим областима које су предмет самовредновања, чланови Департмана за социологију активно сарађују са страним високошколским установама и периодично врше упоређивање са студијским програмима докторских студија за социологију на страним високошколским установама. Дугогодишња пракса Департмана за социологију јесте да са страним високошколским установама реализује различите наставне, а посебно научноистраживачке активности у оквиру [Центра за социолошка истраживања Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#), при чему размењује искуства и информације о добрим праксама у погледу структурисања студијског програма, едукацији доктораната и друштвеним истраживањима.

Током реализације студијског програма, процеса самовредновања и обезбеђивања квалитета на Докторским академским студијама социологије, наставно особље Департмана за социологију руководи се *Правилником о докторским академским студијама* (<https://www.filfak.ni.ac.rs/preuzimanje/send/4-pravilnici/71-pravilnik-das>). Поред тога, систематски се прати и проверава спровођење утврђене *Стратегије обезбеђивања квалитета Филозофског факултета* Универзитета у Нишу (<https://drive.google.com/file/d/17PnsFEo4qHR7r810gBmMx3jPHVb0EptN/view>) на докторским академским студијама, у складу са *Акционим планом* за спровођење

Стратегије обезбеђења квалитета 2017/2018 до 2020/2021 на Филозофском факултету Универзитета у Нишу (https://drive.google.com/file/d/1H4M12W8e99Cwlk2L_0r4NlRFeoYk-ZEy/view). У циљу достизања жељених стандарда квалитета, примењује се систем подстицајних и корективних мера за обезбеђивање адекватног нивоа квалитета докторских студија. На почетку сваке школске године, чланови Департмана за социологију преиспитују стандарде и унапређују поступке за обезбеђивање квалитета наставног, научноистраживачког и стручног рада прикупљањем података о квалитативним и квантитативним показатељима студијског програма докторских студија. Такође, на крају сваке календарске године наставници и сарадници Департмана за социологију ангажовани у настави на докторским студијама сумирају, анализирају и разматрају прикупљене податке о квалитативним и квантитативним показатељима квалитета рада у делу професионалног развоја, као и у свим другим областима које су предмет самовредновања. На основу тога сви чланови Департмана укључени у извођење наставе на докторским студијама предају Извештаје о свом наставном и научноистраживачком раду на докторским студијама Већу докторских студија, Управи Факултета и другим одговарајућим стручним телима Факултета. Осим тога, сачињава се и предаје план рада на докторским студијама за наредну школску годину, који садржи и предлоге мера за унапређивање квалитета студијског програма.

У контроли и оцени квалитета студијског програма и реализације наставе студенти докторских студија активно учествују кроз семестралне евалуације анонимног карактера. Анкетирање студената на докторским студијама усмерено је на вредновање квалитета наставног процеса по предметима, узимајући у обзир исказе о: квалитету наставе, квалитету наставног материјала, објективности оцењивања и квалитету наставног особља (наставника и сарадника). Студентска евалуација врши се електронским путем и то приликом пријаве испита, а обавештење о резултатима анкетирања објављује се на интернет страници Факултета, након чега Веће докторских студија, Центар за унапређивање квалитета, односно Комисија за контролу и унапређивање квалитета Филозофског факултета сачињавају Извештаје о резултатима вредновања и самовредновања на докторским студијама. Резултати самовредновања Департмана за социологију су јавно доступни и са њима се упознају наставници и сарадници Департмана преко стручних органа, као и студенти путем студентских организација. Извештај о резултатима вредновања квалитета студијског програма и наставног процеса на Департману за социологију усваја Наставно-научно веће Филозофског факултета и прослеђује Сенату Универзитета у Нишу.

6) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Департман за социологију заједно са Већем докторских студија и Центром за унапређивање квалитета Филозофског факултета у Нишу обезбеђује континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета Докторских академских студија социологије. +++ • Постојање инфраструктуре за систематско праћење и обезбеђење квалитета докторских студија кроз рад Већа докторских студија, Центра за унапређење квалитета, Комисије за унапређивање квалитета и радних група. +++ • Департман је усмерен ка усаглашавању докторских студија социологије са утврђеним стандардима Националног савета за високо образовање за обезбеђивање и унапређивање квалитета високошколских установа. +++ • Департман је усмерен ка усаглашавању докторских студија социологије са стратегијом унапређења квалитета студија истог академског нивоа других престижних високошколских установа у земљи и иностранству. ++ • Департман обезбеђује јавну доступност резултата анкетања студената докторских студија социологије. +++ • Континуирана реализација активности везаних за унутрашњу проверу квалитета докторских студија коју реализује Департман током читаве године. +++ • Успостављен <i>online</i> систем анкетања студената докторских студија социологије. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Неодговорно понашање поједних чланова Департмана за социологију у смислу непоштовања рокова за реализацију активности и израду извештаја предвиђених планом рада. ++ • Недовољан обим и квалитет повратних информација о компетенцијама свршених студената докторских студија социологије. ++ • Одсуство квалитетних и благовремених повратних информација послодаваца о потребним компетенцијама будућих студената докторских студија социологије, како би се програм обликовао сходно потребама тржишта рада. ++ • Недовољна мотивисаност једног броја студената на Докторским академским студијама социологије за завршетак студија.
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Израда систематичнијег акционог плана за наредни период на докторским 	<ul style="list-style-type: none"> • Оптерећеност чланова Департмана многобројним наставним, научно-

<p>студијама социологије. ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Целисходнији приступ и унапређење координације чланова Департмана у изради плана рада на докторским студијама социологије. ++ • Наставити са унапређењем система за анкетирање применом аутоматизације прикупљања података. ++ • Основати Алумни центар Департмана за социологију како би се отвориле могућности за размену искустава свршених и актуелних студената докторских студија социологије. +++ • Повећати обим академске размене докторанада и наставног особља Департмана за социологију са другим високошколским установама. ++ • Унапређивање непосредне комуникације студената докторских студија, професора и Управе Факултета у погледу унапређивања квалитета наставе и наставних садржаја, посебно у случају када је потребно прилагодити наставни процес специфичним потребама студената (особе са инвалидитетом или тежим болестима, студенти у радном односу, одржавање трудноће и слично). +++ • Унапређење могућности за даљи професионални развој и запошљавање најбољих свршених студената Докторских академских студија социологије кроз активно укључивање у различите пројекте и научноистраживачке активности, кроз повезивање са трећим лицима (факултетима, научноистраживачким центрима, институтима, компанијама, и друго). +++ 	<p>истраживачким и ваннаставним пословима може да угрози благовремену реализацију планираних активности у области обезбеђивања квалитета које захтевају континуитет и ефикасност у раду. ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољна мотивисаност поједних субјеката (послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, свршених студената и др.) да учествују у анкетирању и другим активностима Департмана. ++
--	---

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14:

На основу описаног могло би се констатовати да је већина захтева Стандарда 14 испуњена. Мере и активности које би могле унапредити систематско праћење и периодичну контролу квалитета Докторских академских студија социологије на Филозофском факултету у Нишу тичу се: 1) оснаживања механизма за појачавање мотивације студената докторских студија социологије за ефикасније студирање и благовремени завршетак студија и 2) успостављања чвршће сарадње са Националном службом за запошљавање, научним институтима и другим високошколским установама, као и послодавцима и представницима невладиних и других организација који се перципирају као важни субјекти у којима би се могле проверавати компетенције запослених социолога који су завршили докторске студије социологије на Филозофском факултету у Нишу 3) јачања сарадње са свршеним студентима докторских студија социологије, стручњацима и истраживачима запосленим у академским и привредним институцијама у земљи и иностранству ради континуираног праћења, периодичне провере и унапређивања квалитета.

II ТАБЕЛЕ И ПРИЛОЗИ

Списак табела и прилога уз извештај о самовредновању

[Табела 4.1 – Укупан број уписаних студената на докторским студијама у текућој и претходне 2 школске године](#)

[Табела 4.2 – Број и проценат дипломираних студената у односу на број уписаних](#)

[Табела 4.3 – Просечно трајање студија у претходне 3 школске године](#)

[Прилог 4.1 – Извештај о резултатима самовредновања](#)

[Прилог 4.2 – План самовредновања](#)

[Прилог 5.2 – Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе](#)

[Прилог 5.2а – Распоред часова](#)

[Табела 7.1 - Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи](#)

[Табела 7.2 - Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи](#)

[Прилог 7.2 - Однос укупног броја студената - број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма; и броја запослених наставника на нивоу установе](#)

[Табела 7.3. Листа ментора према тренутно важећим стандардима који се односе на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља](#)

[Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника](#)

[Прилог 7.21 - Финансијски план за 2020](#)

[Прилог 7.22 - Финансијски извештај за 2019](#)

[Табела 8.1 – Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години](#)

[Табела 8.2 – Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години \(до 30.09\) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма](#)

[Табела 8.3 – Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове](#)

[Прилог 8.1 – Правилник о процедури пријема студената](#)

[Прилог 8.2 – Правилник о оцењивању](#)

[Прилог 8.3 – Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања](#)

[Табела 9.1 – Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи](#)

[Табела 9.2 – Попис информатичких ресурса](#)

[Прилог 9.1 – Општи акт о уџбеницима](#)

Прилог 9.2 – Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)

Прилог 9.3 – Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

Табела 10.1 – Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Прилогу 10.2б – Анализа резултата анкета студената о квалитету рада служби и управе

Прилог 10.2.д - Извештај о вредновању педагошког рада наставника у јесењем семестру 2018/2019

Табела 11.1 – Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2 – Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3 – Наставно-научне и стручне базе

Прилог 14.1 – Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе³

³ Уколико линк не ради, ископирати ову адресу у претраживачу:
https://drive.google.com/drive/folders/1JZB_nXTjSyDn36D4fi6Lg28ofWnmQGD-